ಕನ್ನಡ - I

KANNADA - I

Part - I

1
2

ತರಗತಿ
STANDARD **X**

ಕೇರಳ ಸರಕಾರ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ತಯಾರಿಸಿದವರು

ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಮಿತಿ (SCERT) ಕೇರಳ

2019

NT-151-1-KANNADA-10-AT-VOL.1

ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ

ಜನಗಣ ಮನ ಅಧಿನಾಯಕ ಜಯಹೇ
ಭಾರತ ಭಾಗ್ಯ ವಿಧಾತಾ
ಪಂಜಾಬ ಸಿಂಧು ಗುಜರಾತ ಮರಾಠಾ
ದ್ರಾವಿಡ ಉತ್ಕಲ ವಂಗ
ವಿಂಧ್ಯ ಹಿಮಾಚಲ ಯಮುನಾ ಗಂಗಾ
ಉಚ್ಛಲ ಜಲಧಿತರಂಗ
ತವಶುಭ ನಾಮೇ ಜಾಗೇ
ತವಶುಭ ಆಶಿಷ ಮಾಗೇ
ಗಾಹೇ ತವ ಜಯ ಗಾಥಾ
ಜನಗಣ ಮಂಗಲದಾಯಕ ಜಯಹೇ
ಭಾರತ ಭಾಗ್ಯ ವಿಧಾತಾ
ಜಯಹೇ ಜಯಹೇ ಜಯಹೇ
ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಜಯಹೇ

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

ಭಾರತವು ನನ್ನ ದೇಶ. ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಸಹೋದರ, ಸಹೋದರಿಯರು.

ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದರ ಸಂಪನ್ನ ಹಾಗೂ ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಪರಂಪರೆಗೆ ನಾನು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶ ಮತ್ತು ನನ್ನ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ನನ್ನ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಮುಡಿಪಾಗಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಕ್ಷೇಮ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಆನಂದವಿದೆ.

Prepared by :

State Council of Educational Research and Training (SCERT)
Poojappura, Thiruvananthapuram 695012, Kerala
Website : www.scertkerala.gov.in
e-mail : scertkerala@asianetindia.com
Phone : 0471 - 2341883, Fax : 0471 - 2341869
First Edition : 2019
Printed at : KBPS, Kakkanad, Kochi-30

[redacted]

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಘಟಕ -1. ಕಾಡಿನ ಒಡಲು 5-25

- ದೇವರು ರುಜು ಮಾಡಿದನು .... ಕವನ .... ಕುವೆಂಪು
- ವ್ಯಾಘ್ರಗೀತೆ .... ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧ ... ಎ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್
- ಬೆಟ್ಟದ ತಲೆಮುಟ್ಟಿದಾಗ .... ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ ..... ಡಾ. ಉಪ್ಪಂಗಳ ರಾಮಭಟ್ಟ

ಘಟಕ -2 ಬಾಳಬೆಳಕು 27-44

- ವಚನಸಿರಿ .... ವಚನಗಳು .... ವಚನಕಾರರು
- ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆ .... ಗೀತನಾಟಕ .... ಪ್ರಭುಶಂಕರ
- ಕೃಷಿ-ಒಂದು ಜೀವನಮಾರ್ಗ .... ಪ್ರಬಂಧ .... ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಜಿ. ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ

ಘಟಕ 3. ನಾಡದೀಪ 45-66

- ತೌಳವಮಾತೆ .... ಕವನ .... ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ
- ದುರ್ಗದ ದೊರೆ .... ಕಾದಂಬರಿ .... ತ.ರಾ.ಸು
- ದಲಿತಬಂಧು ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾವ್ .... ವ್ಯಕ್ತಿಪರಿಚಯ ...... ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕೊಡಸೆ

ಘಟಕ - 1

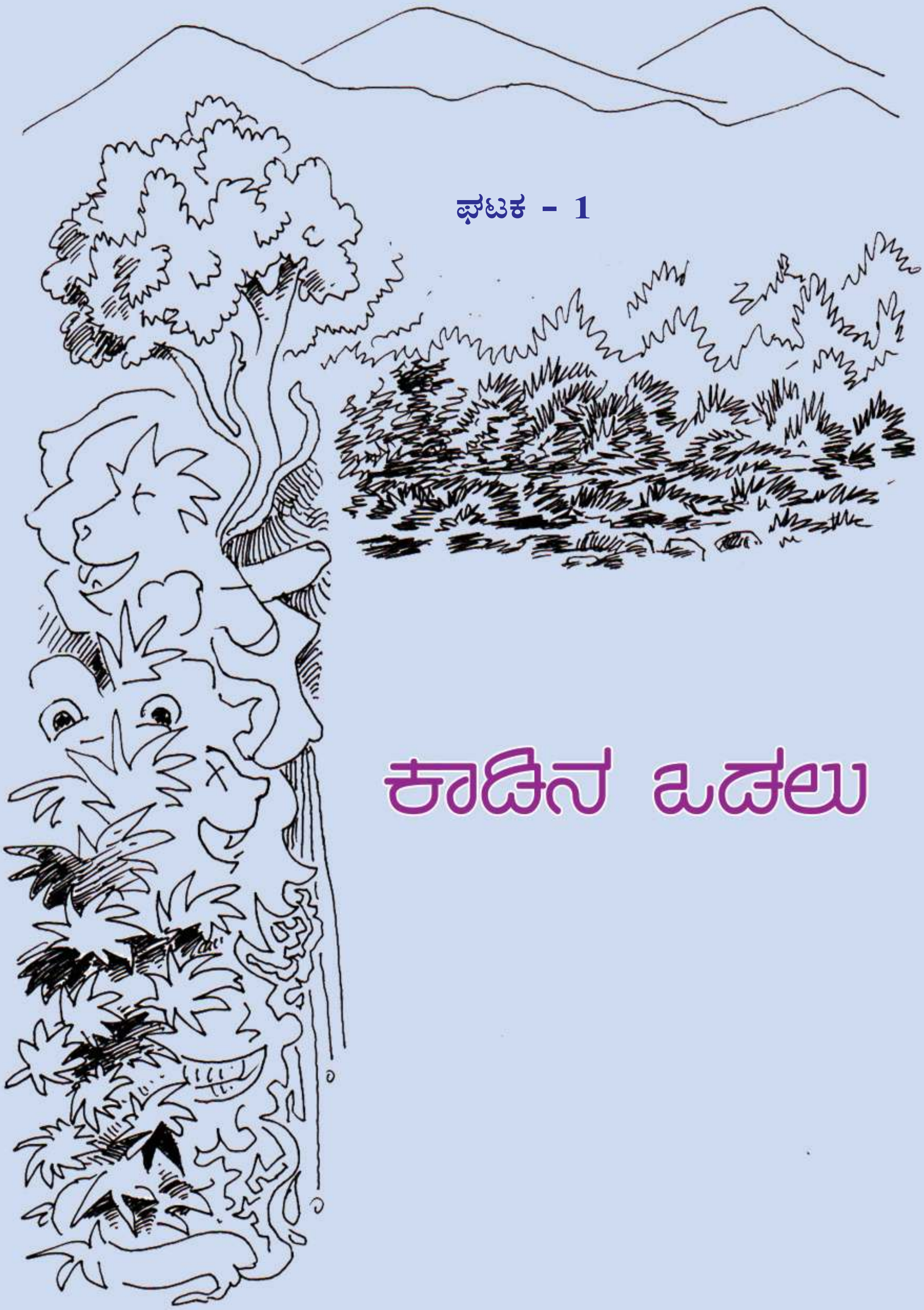

ಕಾಡಿನ ಒಡಲು

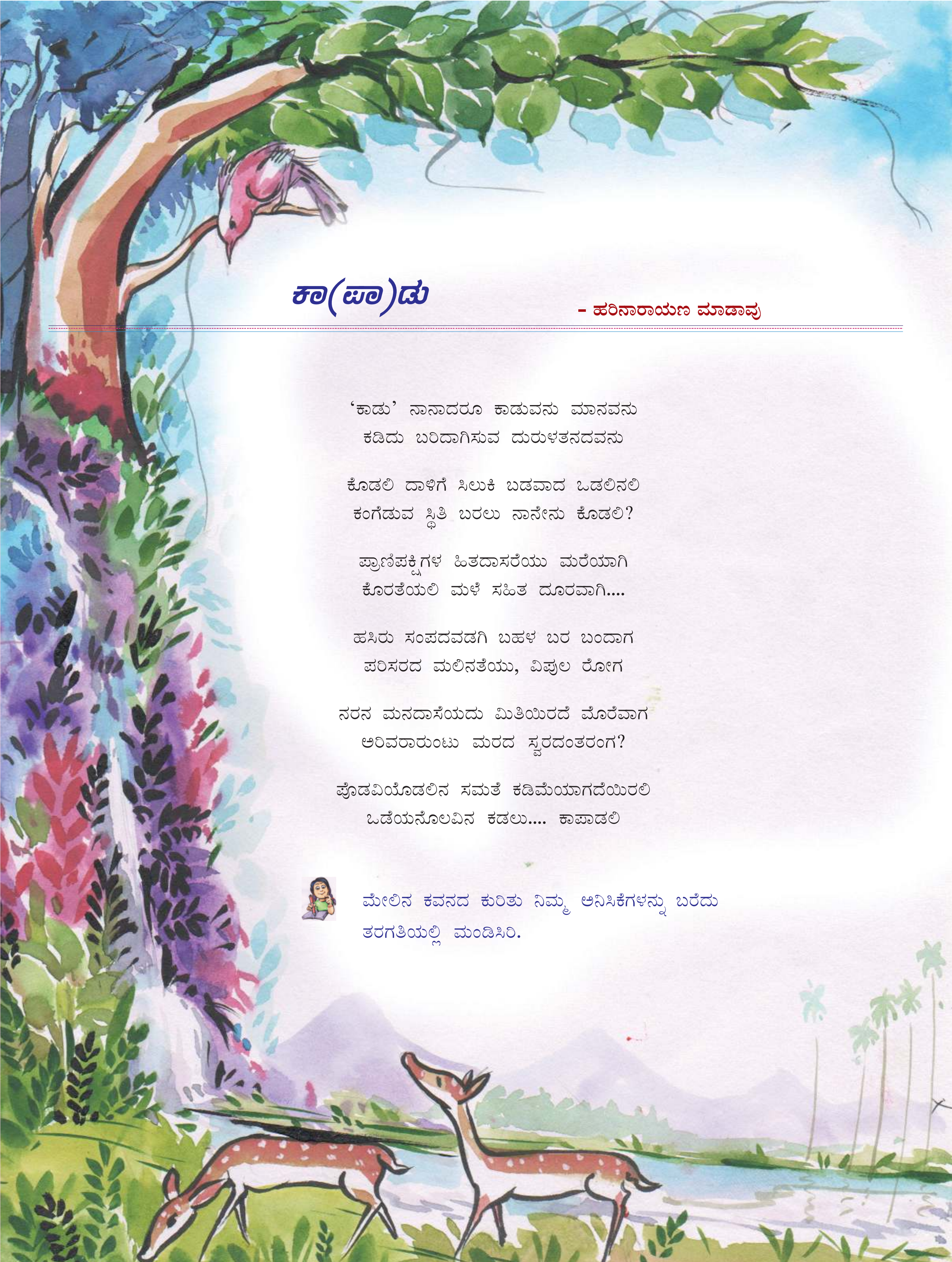

ಕಾ(ಪಾ)ಡು

– ಹರಿನಾರಾಯಣ ಮಾಡಾವು

‘ಕಾಡು’ ನಾನಾದರೂ ಕಾಡುವನು ಮಾನವನು
ಕಡಿದು ಬರಿದಾಗಿಸುವ ದುರುಳತನದವನು

ಕೊಡಲಿ ದಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಬಡವಾದ ಒಡಲಿನಲಿ
ಕಂಗೆಡುವ ಸ್ಥಿತಿ ಬರಲು ನಾನೇನು ಕೊಡಲಿ?

ಪ್ರಾಣಿಪಕ್ಷಿಗಳ ಹಿತದಾಸರೆಯು ಮರೆಯಾಗಿ
ಕೊರತೆಯಲಿ ಮಳೆ ಸಹಿತ ದೂರವಾಗಿ....

ಹಸಿರು ಸಂಪದವಡಗಿ ಬಹಳ ಬರ ಬಂದಾಗ
ಪರಿಸರದ ಮಲಿನತೆಯು, ವಿಪುಲ ರೋಗ

ನರನ ಮನದಾಸೆಯದು ಮಿತಿಯಿರದೆ ಮೊರೆವಾಗ
ಅರಿವರಾರುಂಟು ಮರದ ಸ್ವರದಂತರಂಗ?

ಪೊಡವಿಯೊಡಲಿನ ಸಮತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದೆಯಿರಲಿ
ಒಡೆಯನೊಲವಿನ ಕಡಲು.... ಕಾಪಾಡಲಿ

ಮೇಲಿನ ಕವನದ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರಿ.

ದೇವರು ರುಜು ಮಾಡಿದನು!

– ಕುವೆಂಪು

ದೇವರು ರುಜು ಮಾಡಿದನು;
ರಸವಶನಾಗುತ ಕವಿ ಅದ ನೋಡಿದನು!

ಬಿತ್ತರದಾಗಸ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿರೆ
ಪರ್ವತದೆತ್ತರ ಸಾಲಾಗೆಸೆದಿರೆ
ಕಿಕ್ಕಿರಿದಡವಿಗಳಂಚಿನ ನಡುವೆ
ಮೆರೆದಿರೆ ಜಲಸುಂದರಿ ತುಂಗೆ
ದೇವರು ರುಜು ಮಾಡಿದನು
ರಸವಶನಾಗುತ ಕವಿ ಅದ ನೋಡಿದನು!

ನದಿ ಹರಿದಿತ್ತು; ಬನ ನಿಂತಿತ್ತು;
ಬಾನ್ ನೀಲಿಯ ನಗೆಬೀರಿತ್ತು.
ನಿರ್ಜನ ದೇಶದ ನೀರವ ಕಾಲಕೆ
ಖಗರವ ಪುಲಕಂ ತೋರಿತ್ತು.
ಹೂಬಿಸಿಲಲಿ ಮಿರುಗಿರೆ ನಿರಿವೊನಲು
ಮೊರೆದಿರೆ ಬಂಡೆಗಳಲಿ ನೀರ್‍ತೊದಲು
ರಂಜಿಸೆ ಇಕ್ಕೆಲದಲಿ ಹೊಮ್ಮಳಲು
ಸಿಬ್ಬಲುಗುಡ್ಡೆಯ ಹೊಳೆಯಲಿ ಮೀಯುತ
ಕವಿಮನ ನಾಕದಿ ನೆಲೆಸಿತ್ತು
ಮಧು ಸೌಂದರ್ಯದ ಮಧುರ ಜಗತ್ತು
ಹೃದಯ ಜಿಹ್ವೆಗೆ ಜೇನಾಗಿತ್ತು!

ದೃಶ್ಯದಿಗಂತದಿನೊಮ್ಮೆಯೆ ಹೊಮ್ಮಿ
ಗಿರಿವನ ಪಟದಾಕಾಶದಲಿ
ತೇಲುತ ಬರಲ್ಕೆ ಬಲಾಕಪಂಕ್ತಿ
ಲೇಖನ ರೇಖಾನ್ಯಾಸದಲಿ
ಅವಾಙ್ಮಯ ಛಂದಃಪ್ರಾಸದಲಿ
ಸೃಷ್ಟಿಯ ರಚನೆಯ ಕುಶಲಕೆ ಚಂದಕೆ
ಜಗದಚ್ಚರಿಯಂದದ ಒಪ್ಪಂದಕೆ
ಚಿರಚೇತನ ತಾನಿಹೆನೆಂಬಂದದಿ
ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಯ ಹಂತಿಯ ಆ ನೆವದಿ
ದೇವರು ರುಜು ಮಾಡಿದನು
ರಸವಶನಾಗುತ ಕವಿ ಅದ ನೋಡಿದನು!

ಕವಿಪರಿಚಯ

ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮಡಿಲಾದ ಮಲೆನಾಡಿನ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟಪ್ಪ, ಸೀತಮ್ಮ ದಂಪತಿಯ ಸುಪುತ್ರರಾಗಿ ೧೯೦೪ನೇ ಇಸವಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೯ನೇ ತಾರೀಕಿನಂದು **ಕುವೆಂಪು** ಜನಿಸಿದರು. ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಎಂಬುದು ಅವರ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು. ಮಲೆನಾಡ ಕಾಡಿನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಂಡು ಬೆಳೆದ ಅವರು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಬಳಿಕ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ತೊಂಬತ್ತು ವರುಷಗಳ ತುಂಬು ಬಾಳ್ವೆ ನಡೆಸಿದ ಕುವೆಂಪು ೧೯೯೪ನೇ ಇಸವಿ ನವೆಂಬರ್ ೧೧ನೇ ತಾರೀಕಿನಂದು ವಿಧಿವಶರಾದರು.

'ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಎಂಬ ಮಹಾಕಾವ್ಯವು ಕುವೆಂಪುರವರು ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಒಂದು ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನ. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಎಂಬ ಬೃಹತ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಕೊಳಲು, ಪಾಂಚಜನ್ಯ, ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ ಮುಂತಾದ ಕವನಸಂಕಲನಗಳು, ತಪೋನಂದನ, ರಸೋವೈಸಃ ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶಾಲೇಖನ ಸಂಕಲನಗಳು, ನನ್ನ ದೇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು ಎಂಬ ಕಥಾಸಂಕಲನ, ಅಮಲನ ಕತೆ, ಮೋಡಣ್ಣನ ತಮ್ಮ ಮುಂತಾದ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳು, ಜಲಗಾರ, ಯಮನ ಸೋಲು ಮುಂತಾದ ನಾಟಕಗಳು, ನೆನಪಿನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಆತ್ಮಕಥನ ಹೀಗೆ ಸರಿಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕುವೆಂಪುರವರು ಕನ್ನಡ ವಾಙ್ಮಯ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಲವಾರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಿಂದ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್, ಅಖಿಲಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರತ್ನ ಬಿರುದು, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಪುರಸ್ಕಾರ ಮುಂತಾದ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಕುವೆಂಪುರವರಿಗೆ ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪದ್ಮವಿಭೂಷಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳೂ ಲಭಿಸಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಲಶವಿಡುವಂತೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಾದ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ಅವರ 'ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಕೃತಿಗೆ ಲಭಿಸಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಗೌರವವನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ತಂದಿತ್ತ ಕೀರ್ತಿಯೂ ಅವರದಾಗಿದೆ. 'ದೇವರು ರುಜು ಮಾಡಿದನು' ಕವನವನ್ನು 'ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ' ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1 ಜಲಸುಂದರಿ ತುಂಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು?

2 ಕವಿಯ ಮನಸ್ಸು ನಾಕದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭ ಯಾವುದು?

3 ದೇವರ ರುಜುವಿನಂತೆ ಕವಿಗೆ ಯಾವುದು ಕಾಣಿಸಿತು?

ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಕವನದ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿರುವಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪದವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಉದಾ : ಬಿತ್ತರದಾಗಸ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿರೆ
ಪರ್ವತದೆತ್ತರ ಸಾಲಾಗೆಸೆದಿರೆ
ಕಿಕ್ಕಿರಿದಡವಿಗಳಂಚಿನ ನಡುವೆ

ಬಿತ್ತರದ ಆಗಸ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಆಗಿರೆ
ಪರ್ವತದ ಎತ್ತರ ಸಾಲಾಗಿ ಎಸೆದಿರೆ
ಕಿಕ್ಕಿರಿದ ಅಡವಿಗಳ ಅಂಚಿನ ನಡುವೆ

ವಾಕ್ಯರಚಿಸಿರಿ.

ಕವನದ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಾಸಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ. ಆ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.

ಉದಾ :

- ದೇವರು ರುಜು ಮಾಡಿದನು
  ರಸವಶನಾಗುತ ಕವಿ ಅದ ನೋಡಿದನು
- ಕುಂಬಾರನು ಮಡಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು.
  ರಮೇಶನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದನು.

ಆಸ್ವಾದನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- ದೇವರು ರುಜು ಮಾಡಿದನು ಕವನದ ಆಸ್ವಾದನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಗದ್ಯಭಾಗ ರಚಿಸಿರಿ.

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಗದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆರೆ ಎಳೆದ ಪದಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಅರ್ಥವಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬೇರೊಂದು ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.

ರವಿಯು ತನ್ನ ಮುಂದಿದ್ದ ಕಡತಕ್ಕೆ ರುಜು ಹಾಕಿ ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ಸಮಯ ನೋಡಿ ಬೆಚ್ಚಿದನು. ಗಂಟೆ ಆಗಲೇ ಏಳು ದಾಟಿತ್ತು. ಇಂದು ಮಗಳ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ. ಸಂಜೆ

NT-151-2-KANNADA-10-AT-VOL.1

ಬೇಗ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಅವಸರದಿಂದ ಕಚೇರಿಯ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಕಾದು ನಿಂತಿದ್ದ ಜನರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡನು. ಬಸ್ಸು ಹತ್ತಿ ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿದನು. ಮನೆಯೊಳಗೆ ನೀರವತೆ ತುಂಬಿತ್ತು. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಮನೆಯವರ ಸುಳಿವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತಂಕದಿಂದ ರವಿಯ ಹೃದಯ ಡವಗುಟ್ಟತೊಡಗಿತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ವಿದ್ಯುತ್ ದೀಪಗಳು ಝಗ್ಗನೆ ಬೆಳಗಿದವು. 'ಅಪ್ಪಾ!' ಎಂದು ಮಧುರವಾಗಿ ಮಗಳು ರವಿಯನ್ನು ಕರೆದಳು. ಆ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ ಅವನು ಪುಲಕಗೊಂಡನು.

ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸ

- ಮುಂಜಾವಿನಲ್ಲಿ ತಂಗಾಳಿಯು ಬೀಸುತಿತ್ತು.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆರೆಯೆಳೆದ ತಂಗಾಳಿ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ತಂಪಾದ ಗಾಳಿ ಎಂದು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪದವು ವಿಶೇಷಣವಾಗಿದ್ದು ಉತ್ತರಪದವು ನಾಮಪದವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಮಾಸವನ್ನು ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆರೆಯೆಳೆದ ಪದಗಳ ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸವಾಗುವ ಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.

- ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗಿ ನಾಶನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಜನರು ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ತತ್ತರಿಸಿದರು.
- ಶಾಲಾ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳೆಸಿದ ಔಷಧೀಯ ಗುಣವುಳ್ಳ ಮರಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡ ಊರವರು ಆನಂದಗೊಂಡರು.
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಬ್ಬುಲಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ.
- ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ತಂಬೆಳಕಲ್ಲಿ ಮಿಂದೆದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಕವನ ಬರೆಯಿರಿ.

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಕವನದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿಸಿ ರಚಿಸಿರಿ. ಅನಂತರ ಅದನ್ನು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೆರಳಚ್ಚು ಮಾಡಿ ಶಾಲಾಬ್ಲಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರಿ.

ಕಾಡ ಒಡಲ ಬೆಡಗಿನಲ್ಲಿ
ಕಲಕಲ ನದಿ ಹರಿಯುವಲ್ಲಿ
ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡು ಮೊಳಗುವಲ್ಲಿ
ಚೆಲುವು ನಗೆಯ ಬೀರಿತು.

ವ್ಯಾಘ್ರಗೀತೆ

– ಎ. ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್

"ಎಲೆ ಬೆಕ್ಕೆ ರೂಪಿನಿಂದಲೆ ಹುಲಿಯ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರ್ದೆನೆಂದು ಗರ್ವಿಸಬೇಡ" ಎಂದು ಬರೆದ ಕವಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಗೌರವವುಂಟು. ಆತ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಹಿಂಸ್ರಪಶುವೆಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವೆಂದು ಮನಗಂಡಿದ್ದನು. ಹುಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ತಿನ್ನುವುದೇನೋ ಉಂಟು. ಆದರೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿದೆ? ಶಾಕಾಹಾರವನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕಬಹುದಾದ ಮಾನವನೇ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಬಹುದಾದರೆ ಹುಲಿಯಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಪರಾಧವೇ? ಅದು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುವುದರಲ್ಲೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ; ಹಾಗೆ ಕೊಲ್ಲುವಾಗ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆಯೇ ಅಥವಾ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ ಲೆಕ್ಕವನ್ನೇ ಇಡದೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬುದೇ ಮುಖ್ಯಪ್ರಶ್ನೆ.

"ಹುಲಿಗೆ ಧರ್ಮವೇನು ಬಂತು" ಎನ್ನಬಹುದು. ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹುಲಿಗಳ ವಿಷಯ ಹೇಗೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಯಾವ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನಂಥ ದೊರೆಗಳು ಆಳಿದರೋ, ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಂಥ ಗ್ರಂಥ ಉದ್ಭವಿಸಿತೋ, ಆ ಭರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗಳಾದರೂ ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆಡೆಗೊಡುವುದುಂಟೆ? ಈಚೆಗೆ ನನ್ನ ಬಂಧು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ತನ್ನ ವಂಶದವರೊಬ್ಬರ ಅನುಭವಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಹುಲಿಯ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯ ಅರಿವಾಯಿತು.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

ವಿಸ್ಮಯ ಆವರಿಸಿತ್ತು. ತಾವು ಉಳಿದದ್ದು ಹೇಗೆ? ನಿಸ್ಸಹಾಯರಾಗಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಗ ಹುಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೇಕೆ? ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿ ಗಾಡಿಯವರನ್ನು ಕೇಳಿದರು. "ನಾನು ಮುಖ ಮೇಲಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆನೆ?" ಎಂದು. ಇಲ್ಲ, ಅವರು ಬಿದ್ದಿದ್ದದ್ದು ಬೆನ್ನು ಮೇಲಾಗಿ. ಶಾನುಭೋಗರ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಉತ್ತರ ದೊರೆತಂತಾಯಿತು. ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಆ ಪ್ರಾಣಿ ತನ್ನ ಕುಲಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿತ್ತು! ಉದಾರ ಹೃದಯರಾದ ಶಾನುಭೋಗರ ಬಾಯಿಯಿಂದ "ಭಲೇ" ಎಂಬ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯ ಮಾತು ಹೊರಟಿತು. ಸಂದರ್ಭವನ್ನರಿಯದೆ, "ಈ ಶಾನುಭೋಗರಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತೋ" ಎನ್ನುವಂತೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಡಿಯವರಿಗೆ ಅಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದರು.

ಶಾನುಭೋಗರು "ಕುಡಿದ ನೀರು ಅಲುಗದ ಹಾಗೆ" ಎನ್ನಲಾಗದಿದ್ದರೂ ಜೀವ ಸಹಿತ ಮನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ರಸದೂಟವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. "ಹುಲಿ ಈಗ ಎಷ್ಟು ಹಸಿದಿರಬೇಕು" ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಬಂದಾಗ ಅವರ ವದನಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ಮುಗುಳ್ನಗೆ ಮೂಡಿತು; ಊಟದ ರುಚಿ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಅರೆ ನಿಮಿಷದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ ಆ ಖಿರ್ದಿ ಪುಸ್ತಕ ಎಂದಿನಂತೆ ತನ್ನ ಜೀರ್ಣವಸ್ತ್ರದ ಹೊದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಶಾನುಭೋಗರ ದೃಷ್ಟಿಯು ಅನಂತವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ, ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿತು.

ಆ ಶಾನುಭೋಗರಂತೂ ಈಗ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಖಿರ್ದಿ ಪುಸ್ತಕ ಇಂದಿಗೂ ಭದ್ರವಾಗಿದೆ. ದೇವರ ಮಂಡಾಸನದ ಮೇಲೆ ಮಂಡಿಸಿ ಶಾನುಭೋಗರ ಸಂತತಿಯವರಿಂದ ಈಗಲೂ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಕೃತಜ್ಞತೆಯೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂದಿದೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಶಾನುಭೋಗರು ಉಳಿದದ್ದು ಖಿರ್ದಿ ಪುಸ್ತಕದಿಂದಲ್ಲ, ಹುಲಿಯ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ. ಆ ಗುಣವನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುವ ಭಾಗ್ಯ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಬಯಲು ಸೀಮೆ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಕ್ಕಿ ಹೆಬ್ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೦೦ನೇ ಇಸವಿ ಜೂನ್ ೧೬ರಂದು ಎ. ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಮತ್ತು ಪುಟ್ಟಮ್ಮ ದಂಪತಿಯ ಮಗನಾಗಿ **ಎ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್** ಜನಿಸಿದರು. ಅಕ್ಕಿಹೆಬ್ಬಾಳು ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ರಾವ್ ಎಂಬುದು ಇವರ ಹೆಸರಿನ ಪೂರ್ಣರೂಪ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹುಟ್ಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಎ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾಯರು ಉನ್ನತಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿ ಬಂಗಾರದ ಪದಕದೊಂದಿಗೆ ವಿಜೇತರಾದರು. ಮುಂದೆ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ದುಡಿದರು. ಮೈಸೂರು ಆಕಾಶವಾಣಿ ನಿಲಯನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯವೆಸಗಿದ ಇವರು

೧೦೩ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬದುಕಿದ ಶತಾಯುಷಿ ಸಾಹಿತಿ. ೨೦೦೩ನೇ ಇಸವಿ ಅಗಸ್ಟ್ ೨೩ರಂದು ಇವರು ನಿಧನರಾದರು.

ಹಗಲುಗನಸುಗಳು, ಅಲೆಯುವ ಮನ, ಮಿನುಗು – ಮಿಂಚು (ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನ), ಆಷಾಢಭೂತಿ, ಚಂಡಮಾರುತ (ಅನುವಾದಿತ ನಾಟಕಗಳು), ಸಂಜೆಗಣ್ಣಿನ ಹಿನ್ನೋಟ (ಆತ್ಮಕಥನ), ಅಪರವಯಸ್ಕನ ಅಮೇರಿಕಾ ಯಾತ್ರೆ (ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ), ದೇವರು (ವೈಚಾರಿಕ ಕೃತಿ) ಮುಂತಾದವು ಇವರ ಪ್ರಧಾನ ಕೃತಿಗಳು. 'ಶತಾಯುಷಿ' ಎಂಬ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೈವಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ೫೬ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಗೌರವ ಡಿ.ಲಿಟ್. ಪುರಸ್ಕಾರ, ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಶಂಬಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮಾಸ್ತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ನಾಡೋಜ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮುಂತಾದವು ಅವರಿಗೆ ಸಂದ ಗೌರವ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು.

'ವ್ಯಾಘ್ರಗೀತೆ' ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು 'ಅಲೆಯುವ ಮನ' ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

[redacted]

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

[redacted]

ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ

- ವ್ಯಾಘ್ರಗೀತೆ ಪಾಠದ ಪ್ರಧಾನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನ ಬರೆಯಿರಿ

- ‘ಹುಲಿಯೆಂದರೆ ಕ್ರೂರ ಪ್ರಾಣಿ. ಕೊಂದು ತಿನ್ನುವುದೊಂದೇ ಅದರ ಸ್ವಭಾವ’ – ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ವ್ಯಾಘ್ರಗೀತೆ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯ ಪಾತ್ರ ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ? ಈ ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶಾಲೇಖನ ಬರೆಯಿರಿ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ

- ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ನಾಡಿಗಿಳಿಯುವುದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಟಿಪ್ಪಣಿಯಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಕರಪತ್ರ ರಚಿಸಿರಿ.

- ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಲಕೋಟೆ, ಬಾಟಲಿ ಮತ್ತಿತರ ತ್ಯಾಜ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಲಿನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕುರಿತು ಜನಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕರಪತ್ರ ರಚಿಸಿರಿ.

ಗದ್ಯಭಾಗ ರಚಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಗದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆರೆಯೆಳೆದ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ. ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬೇರೊಂದು ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.

ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಟಾಗ ತಡವಾದುದರಿಂದ ಜಮೀಲ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ <u>ಬೇಗಬೇಗ</u> ನಡೆದರು. ಥಕ್ಕನೆ <u>ದುಂಡುದುಂಡಾಗಿ</u> ಮೈಕೈತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಗುವೊಂದು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಎದುರುಗಡೆಯಿಂದ ವಾಹನ ಬರುವುದರ ಗೊಡವೆಯಿಲ್ಲದ ಮಗುವನ್ನು ಕಂಡು <u>ಓಡೋಡಿ</u> ಹೋಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಅಪರಿಚಿತರನ್ನು ಕಂಡ ಮಗು <u>ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ</u> ಅಳತೊಡಗಿತು, ಸ್ವಲ್ಪ ಕಳೆದಾಗ ಅಳು <u>ಜೋರುಜೋರಾಯಿತು.</u> ಅಮ್ಮ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಗೆಳತಿಯರಿಗೆ <u>ಸಾಕುಸಾಕಾಯಿತು.</u>

NT-151-3-KANNADA-10-AT-VOL.1

ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆರೆ ಎಳೆದ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಉದಾ : ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಜ್ಞಾನವು ನಮಗೆ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಂಚ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಚರ್ಮವು ಸ್ಪರ್ಶಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

- ಶ್ರೀರಾಮನು ತಾಟಕಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹಿಂಜರಿದಾಗ ಗುರುಗಳಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡುವ ಸಮಯ ಇದಲ್ಲ ಎಂದರು.
- ನಾಯಿಗಳ ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯವು ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟುವ ಅಸ್ತ್ರ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತು ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.
- ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಕಾಲದ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವೈಭವವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಧಿ ತಿಳಿಯಿರಿ

- ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಸಾಲಾಗಿ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಮಗು ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ ನಕ್ಕಿತು.

ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆರೆ ಎಳೆದ ಪದವನ್ನು 'ದಿಕ್ + ಅಂತ' ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಯಾದಾಗ ಪೂರ್ವಪದದ ಕೊನೆಯ 'ಕ' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ 'ಗ' ಅಕ್ಷರವು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಧಿಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಜಶ್ತ್ವಸಂಧಿ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಜಶ್ತ್ವ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕ, ಚ, ಟ, ತ, ಪ-ಗಳಿಗೆ ಗ, ಜ, ಡ, ದ, ಬ-ಗಳು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಅಜಂತ, ಷಡಾನನ, ಸದಾಚಾರ, ಅಬ್ಧಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು ಜಶ್ತ್ವಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಪದಗಳ ಸಂಧಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಜಶ್ತ್ವ ಸಂಧಿಯಾಗುವ ಇತರ ಪದಗಳನ್ನು ಪಾಠಭಾಗದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಬೆಟ್ಟದ ತಲೆಮೆಟ್ಟಿದಾಗ

– ಡಾ. ಉಪ್ಪಂಗಳ ರಾಮಭಟ್ಟ

ಕೊಡಗಿನ ಕೋಟೆಬೆಟ್ಟ ರಮಣೀಯ ಪ್ರದೇಶ. ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಹೋದರೆ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಮನ ಒಲ್ಲದು. ನಡುಹಗಲಲ್ಲೂ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಸೊಗವೀಯುವ ತಂಪಾದ ಹವೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಯೇ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಮಿತ್ರರೆಲ್ಲಾ ಪುಸಲಾಯಿಸಿದ್ದರು. ಇನ್ನೇನು, ಕೊಡಗಿಗೂ ಬಂದಾಗಿದೆ. ನನಗಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಹಂಬಲ ಬೇರೆ. ಆ ಬೆಟ್ಟರಾಯನ ಕರೆ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ತೀವ್ರವಾಗತೊಡಗಿತು. ಕೂಗಿ ಕರೆದರೆ ಶಿವನೇ "ಓ" ಎಂಬನಂತೆ. ಮತ್ತೆ ನನಗೆ ಅನ್ನದಿರಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ನನ್ನ ಸಹವಾಸಿ, ಅನುಭವಿ ಮಿತ್ರ (ವಿಷ್ಣುಭಟ್ಟ)ರನ್ನು ನನ್ನ ಸಹಾಯಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳಿಗಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ನಾನು ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅಪರಿಚಿತನಾದ್ದರಿಂದ ಹಾಹೂ ಎನ್ನವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹುತ್ತರಿಯ ಬಿಡುವೂ ಬಂತು. ಮತ್ತೆ ಅಂದೇ ನಾವು, ನನ್ನನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದ ಕೋಟೆಬೆಟ್ಟರಾಯನ ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆವು.

ಅದು ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶ; ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳು ದುರ್ಲಭ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ, ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನ ಯಾ ನಂತರದ ಉಪಾಹಾರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಹಿಡಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಿತ್ರರು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಹಳೆಗಾಲದ ಪಯಣಿಗರನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ನಸುಕಿಗೇ ಎದ್ದು ಪಾದಯಾತ್ರೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾದೆವು. ಮಾದಾಪುರದಿಂದ ದಾರಿಯುದ್ದವನ್ನಳೆಯತೊಡಗಿದ ನಾವು ಅಲ್ಲಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಗರವಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲೇ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಮೈಲುಗಳಷ್ಟು

[redacted]

[redacted]

[redacted]

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಡಾ। ಉಪ್ಪಂಗಳ ರಾಮಭಟ್ಟರು ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂಬ್ಡಾಜೆ ಗ್ರಾಮದ ಉಪ್ಪಂಗಳ ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದಂಪತಿಯ ಪುತ್ರನಾಗಿ ೧೯೪೦ ಫೆಬ್ರವರಿ ಆರಂದು ಜನಿಸಿದರು. ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹುಟ್ಟೂರಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಇವರು ಕಾಸರಗೋಡು ಸರಕಾರಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ರ್‍ಯಾಂಕ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪಿ.ಎಚ್‌ಡಿ. ಪದವಿ ಗಳಿಸಿದರು.

ಉಡುಪಿಯ ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಇವರು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಕಲಂಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಆಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾನಸ, ಅಂತರಂಗ, ಪಂಚವಟಿ, ಗಡಿನಾಡು ಕಾಸರಗೋಡು, ಕರ್ನಾಟಕ ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ ವಿವೇಚನೆ, ಸಂಚಾರ ಸಂಪುಟ, ನೆಲಸಂಪಗೆ, ಪುಕ್ಕದೊಳಗಿನ ಹಕ್ಕಿ ಮುಂತಾದವು ಉಪ್ಪಂಗಳ ರಾಮಭಟ್ಟರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು. ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಹುಮಾನ, ಹಾ.ಮಾ.ನಾ. ದತ್ತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮಾಸ್ತಿ ಕಥಾಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿವೆ.

'ಬೆಟ್ಟದ ತಲೆ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ' ಪಾಠವನ್ನು 'ಸಂಚಾರ ಸಂಪುಟ' ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1 ಲೇಖಕರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಿತ್ರರು ಪಾದಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೇಗೆ ಸಿದ್ಧರಾದರು?

2 ಕೋಟೆಬೆಟ್ಟವನ್ನೇರುವ ದಾರಿಯ ಪರಿಸರ ಹೇಗಿತ್ತು?

3 ಗುಡಿಯ ಸಮೀಪದ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಕಂಡ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ?

ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- 'ಬೆಟ್ಟದ ತಲೆ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ' – ಪಾಠದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ವರ್ಣನೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಏಕೆ ಇಷ್ಟವಾಯಿತೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಪತ್ರಬರೆಯಿರಿ

- ನೀವು ಕೈಗೊಂಡ ವಿಹಾರ ಯಾತ್ರೆಯ ಅನುಭವಗಳ ಕುರಿತು ಗೆಳೆಯ/ಗೆಳತಿಗೆ ಪತ್ರಬರೆಯಿರಿ.

ವರ್ಣಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ

- ನೀವು ಕಂಡ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಾನದ ಸುಂದರ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆರೆ ಎಳೆದ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸ್ವಂತವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.

- ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾದ ಟಿ.ವಿ. ಧಾರಾವಾಹಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಬಂದ ಜಾಹೀರಾತುಗಳು <u>ಪರಮಾನ್ನದೂಟದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಲ್ಲಾಯಿತು.</u>
- ಅಮ್ಮನ ನಡಿಗೆಯ ವೇಗಕ್ಕೆ ನಡೆಯಲಾರದ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಅಮ್ಮನ ಹಿಂದೆ ಓಡಿ ಓಡಿ <u>ಕಾಲುಸೋತುಹೋಯಿತು.</u>
- ಬಸ್ಸುನೌಕರರ ಮಿಂಚಿನ ಮುಷ್ಕರದಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ <u>ದಾರಿಯುದ್ದವನ್ನಳೆಯುತ್ತಾ</u> ಸಾಗಿದರು.
- ಬೇಕಲಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅಗಾಧ ಜಲರಾಶಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಆ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ <u>ಕಣ್ಣನ್ನು ಮಾರಿದೆವು.</u>
- ಜಾದೂಗಾರರು ತಮ್ಮ ಕೈಚಳಕದಿಂದ ನೋಡುಗರ <u>ಕಣ್ಣನ್ನು ವಂಚಿಸಿ</u> ಮಾಯಾಲೋಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ

- ಕೊಡಗಿನ ಕೋಟೆಬೆಟ್ಟ ರಮಣೀಯ ಪ್ರದೇಶ. ನಡುಹಗಲಲ್ಲೂ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಸೊಗವೀಯುವ ತಂಪಾದ ಹವೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಯೇ ನೋಡಬೇಕು. ಕಾಫಿ,

ನಿಂಬೆ, ಕಿತ್ತಳೆಗಳ ತೋಟ; ಮರಗಳು ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವಂತೆ ಮುಗಿಲೆತ್ತರಕ್ಕೇರಿವೆ......

ಇಂತಹ ಸುಂದರ ಭೂಪ್ರಕೃತಿಯು ಭೂಕುಸಿತದಂತಹ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ದುರಂತದಿಂದ

ಸ್ಮಶಾನ ಸದೃಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳ ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲು ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಘಟಕ - 2

ಬಾಳಬೆಳಕು

ನಿತಿನ್‌ನ ನಿರ್ಧಾರ

ನಿತಿನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ. ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಕಾತರವೋ ಕಾತರ. ಅವನ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಓಡಿದ. ಮೊದಲ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಪದಕ ಪಡೆದುಕೊಂಡ. ಜನರೆಲ್ಲ "ಹೋ ಹೋ" ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು ನಿತಿನ್‌ಗೆ. ಅನಂತರ ಎರಡನೇ ಸ್ಪರ್ಧೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಅವನೇ ಮೊದಲು. ಇನ್ನೇನು ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಿಯೇಬಿಟ್ಟ..... ಥಕ್ಕನೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ. ಟ್ರ್ಯಾಕಿನಿಂದ ಸರಿದುಬಿಟ್ಟ. ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಮೃದುವಾಗಿ ಕೇಳಿದರು "ಏಕಪ್ಪ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆ ನಿತಿನ್?" ನಿತಿನ್ ಹೇಳಿದ : "ಅಮ್ಮಾ, ಅಪ್ಪಾ, ನನಗಾಗಲೇ ಒಂದು ಮೆಡಲ್ ಬಂದಿದೆಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಸಂತೋಷನಿಗೆ ಒಂದೂ ಮೆಡಲ್ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಸಿಗಲಿ ಅಂತ" ನಿತಿನ್‌ನ ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹನಿಗೂಡಿದವು. ಅವನನ್ನು ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡರು.

ಮೇಲೆ ನೀಡಿದ ಘಟನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರಿ.

ವಚನಸಿರಿ

ಒರತೆಗಳ ಕಂಡಿಂತು ಕೆಲರೀ ಬಾವಿಯ ತೋಡೆಂಬರು
ಅರವಟಿಗೆ ಛತ್ರವು ತಮ್ಮದೆಂಬರು
ಎಲೆ ಪಯಿರ್ಕೈದದಿರೆ, ಸುರಿವ ಮಳೆ ಸುರಿಸದಿದ್ದಡೆ
ಅವರೇತರಲ್ಲಿ ನೀಡುವರಯ್ಯಾ । ರಾಮನಾಥ॥ ॥೧॥

ಹಸಿವೆಂಬ ಹೆಬ್ಬಾವು ಬಸುರ ಬಂದು ಹಿಡಿದಡೆ
ವಿಷವೇರಿತ್ತಯ್ಯಾ ಆಪಾದಮಸ್ತಕಕ್ಕೆ
ಹಸಿವಿಗನ್ನವನಿಕ್ಕಿ ವಿಷವನಿಳುಹಬಲ್ಲಡೆ
ವಸುಧೆಯೊಳಗೆ ಆತನೆ ಗಾರುಡಿಗ ಕಾಣಾ! ರಾಮನಾಥ॥ ॥೨॥

– ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ

ಸಾರಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವ ಮಾಡುವುದು
ದೂರ ದುರ್ಜನರ ಸಂಗ ಬೇಡವಯ್ಯಾ
ಆವ ಹಾವಾದಡೇನು? ವಿಷವೊಂದೆ
ಅಂತವರ ಸಂಗ ಬೇಡವಯ್ಯಾ
ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧವಿಲ್ಲದವರ ಸಂಗವು
ಸಿಂಗಿ, ಕಾಳಕೂಟ ವಿಷವೊ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ ॥೩॥

ತನಗೆ ಮುನಿವವರಿಗೆ ತಾ ಮುನಿಯಲೇಕಯ್ಯಾ?
ತನಗಾದ ಆಗೇನು? ಅವರಿಗಾದ ಚೇಗೇನು?
ತನುವಿನ ಕೋಪ ತನ್ನ ಹಿರಿತನದ ಕೇಡು
ಮನದ ಕೋಪ ತನ್ನ ಅರಿವಿನ ಕೇಡು
ಮನೆಯೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚು ಮನೆಯ ಸುಟ್ಟಲ್ಲದೆ
ನೆರೆಮನೆಯ ಸುಡುವುದೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ॥೪॥

– ಬಸವಣ್ಣ

[redacted]

– ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ

ಕವಿಪರಿಚಯ

ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ

ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ೧೧ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಚನಕಾರರು. ಇವರ ಹುಟ್ಟೂರು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುದನೂರು (ಮುದೇನೂರು). ತಂದೆ ರಾಮಯ್ಯ, ತಾಯಿ ಶಂಕರಮ್ಮ. 'ರಾಮನಾಥ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದೊಂದಿಗೆ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಇವರು 'ಆದ್ಯ ವಚನಕಾರರು' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಬಸವಣ್ಣ

ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ವಚನಕಾರರು. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಾಗೇವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಇವರ ತಂದೆ ಮಾದರಸ, ತಾಯಿ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆ. ಕಲಚುರಿ ರಾಜವಂಶದ ಬಿಜ್ಜಳನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯಪಡೆದಿದ್ದ ಇವರು ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ವಚನಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿ, ಕನ್ನಡ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದರು. 'ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ' ಇವರ ವಚನಗಳ ಅಂಕಿತವಾಗಿದೆ.

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ

ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಳ್ಳಿಗಾವೆಯ ಸಮೀಪದ ಉಡುತಡಿ ಗ್ರಾಮದ ನಿರ್ಮಲ ಮತ್ತು ಸುಮತಿ ದಂಪತಿಯರ ಪುತ್ರಿಯಾಗಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಜನಿಸಿದರು. ಪರಮ ಶಿವಭಕ್ತೆಯಾಗಿದ್ದ ಇವರ ಆರಾಧ್ಯದೈವ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ಇದೇ ಅಂಕಿತವನ್ನಿಟ್ಟು ಇವರು ಹಲವಾರು ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1. 'ತಾನು ನೀಡುವೆನೆಂಬ' ಮಾನವನ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ದಾಸಿಮಯ್ಯನು ಹೇಗೆ ಟೀಕಿಸಿದ್ದಾನೆ?
2. ದುರ್ಜನರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕೆಂದು ಬಸವಣ್ಣ ಹೇಳಲು ಕಾರಣವೇನು ?
3. ಪರಮಾತ್ಮನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಯಾವೆಲ್ಲಾ ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ?
4. ಕೋಪವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತದೆ?
5. ಲೋಕದೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಸ್ತುತಿ ನಿಂದೆಗಳು ಸಹಜ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ನೀಡಿರುವ ಸಮರ್ಥನೆಯೇನು?

ಪದವಿಂಗಡಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ವಚನದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಉದಾ : ಮೃಗಗಳಿಗಂಜಿದಡೆಂತಯ್ಯಾ?
ಮೃಗಗಳಿಗೆ + ಅಂಜಿದಡೆ + ಎಂತಯ್ಯಾ

[redacted]

ಆಶಯ ಬರೆಯಿರಿ

[redacted]

ಹೋಲಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ

[redacted]

ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆ

– ಪ್ರಭುಶಂಕರ

(ಸಂಜೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿದೆ. ಗುಹೆ ಮುಂದೆ ಅಂಗುಲೀಮಾಲ ಇಬ್ಬರು ಅನುಚರರೊಡನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ನರಕವೇ ಮೈದಳೆದಂತೆ ರೂಪ, ನರರೆಲುಬಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕಿರೀಟವಿದೆ. ಕೈಬೆರಳುಗಳ ಮಾಲೆ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜೋಲಾಡುತ್ತಿದೆ. ಹಿರಿಯ ಇಬ್ಬಾಯ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಅತ್ತ, ಒಮ್ಮೆ ಇತ್ತ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.)

ಅಂಗುಲೀಮಾಲ : ಮಹಾನವಮಿ! ಗೆಲ್ಲುತಾಯಿಯೆ ಗೆಲ್ಲು!
ಪಸೆನದಿಯ ರಾಜಶಿರ ದಾಸವಾಳದಪೂಜೆ ಸಲ್ಲುವುದು
ನಿನ್ನ ಪಾದಕೆ ನಾಳೆ. ಇನ್ನೆನಿತೆನಿತೋ ರಾಜ ಮಕುಟಗಳ
ಮಣಿಕಾಂತಿ ನಿನ್ನಡಿಯ ಬಾನನ್ನು
ಇಂದ್ರಧನುವಿನೊಲು ಸಿಂಗರಿಸಲಿದೆ. ಇರು ತಾಯಿ
ಒಂದಿರುಳು. ಬಳಿಕ ಮಾರಣಹೋಮ. ಹಳೆಯ ಅಂ-
ಗುಲಿಮಾಲೆ ಬೇಸರವಾಯಿತು ನನಗೆ. ಹೊಚ್ಚಹೊಸ
ಅಂಗುಲೀಮಾಲನಾಗುವೆ ನಾಳೆ.

(ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಎದ್ದುನಿಂತು ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿ) ಏಕಾಕ್ಷ, ನೋಡದೋ, ಯಾವುದೋ ನರಪ್ರಾಣಿ ಇತ್ತಲೇ ಬರುತಲಿದೆ.

ಏಕಾಕ್ಷ : ಅಹುದೊಡೆಯ.

ಅಂಗುಲೀಮಾಲ : ನಿಲ್ ಅಲ್ಲೆ, ಓ ಮನುಜ, ಅಲ್ಲೆ ನಿಲ್.

ಬುದ್ಧ : ನಿಂತೆ ಇರುವೆನು ನಾನು. ನೀನಿನ್ನು ನಿಂತಿಲ್ಲ

(ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುವನು. ಅಂಗುಲೀಮಾಲ ಕೆರಳಿ ಬುದ್ಧನಮೇಲೆ ಏರಿ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಅನುಚರರೂ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ)

NT-151-5-KANNADA-10-AT-VOL.1

[redacted]

[redacted]

ಅಂಗುಲೀಮಾಲ : (ಅವನನ್ನು ತಡೆದು)

ಏಕಾಕ್ಷ ನಿಲ್, ಬಲಿದಾಸ...
(ಕಣ್ಣಸನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ)
ನಾ ಕರೆವವರೆವಿಗೂ ಗುಹೆಯಲಿರಿ.
(ಇಬ್ಬರೂ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರು
ಮರೆಯಾದನಂತರ ಬುದ್ಧನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ)
ನನ್ನೆದೆಯ ಕಲಕಿದೆಯೊ ಸನ್ಯಾಸಿ; ಕವಿಯುತಿದೆ
ಮಂಕೊಂದು ಮತಿಯನ್ನು ಹಿರಿರಾಜ್ಯವಿಹುದೆಂದೆ.
ದಾರಿತೋರುವೆನೆಂದೆ, ನನ್ನನಾ ಗೆಲ್ಲಲೇಬೇಕೆಂದೆ.
ಮನದಾಸೆಗಾಳೆಂದೆ. ಅದು ಕುಣಿಸಿದೊಲು ಕುಣಿವ
ಮರುಳು ನಾನೆನುತಿರುವೆ. ನನ್ನ ಧೈರ್ಯದ ಭೂಮಿ
ಕಾಲಡಿಯೆ ಕುಸಿಯುತಿದೆ. ನೀನೆನ್ನ ನೋಡದಿರು,
ಸನ್ಯಾಸಿ, ನೋಡಿ ಎದೆ ಕಲಕದಿರು.
ನನ್ನ ಕಂಡಂಜದವ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಭಿಕ್ಷು.
ಕೊಲ್ಲದುಳಿಸುವ ಬಗೆಯನಾಂತೆ ನಾ
ಕಂಡು ನಿನ್ನೊಬ್ಬನನೆ!
(ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬುದ್ಧ ನಿಧಾನವಾಗಿ
ಮುಂದುವರಿದು ಆತನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ)

ಅಂಗುಲೀಮಾಲ : ಅವುದೀ ಶೀತಲ ಸುಖಸ್ಪರ್ಶ!
ಉಕ್ಕುತಿದೆ ಎದೆಹರ್ಷ!
ನಾ ಬಳಲಿ ಬಂದುದು ಎದೆಗಪ್ಪಿ ನಲಿವಂದು
ನನ್ನ ತಾಯ್, ನನ್ನೆದೆಯು ಹೀರಿದಾ ಮುದವನ್ನು
ಮೀರಿದಾ ಈ ಸೊದೆಯ ಹರ್ಷವನು ಸೂಸುವೀ
ಮಾತೆ ಯಾರ್? ಒಲುಮೆ ಬತ್ತಿದ ಎದೆಯ ಮರಳಿನಲಿ
ಪ್ರೇಮವನು ಸಿಂಚಿಸುವ ಈ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥನಾರ್?

ಬುದ್ಧ : ತಲೆಯೆತ್ತು ಓ ಕಂದ

ಅಂಗುಲೀಮಾಲ : ತಲೆಯೆತ್ತಲಾರೆ ನಾ. ಎತ್ತಲಾರೆನು ತಲೆಯ.
ನಿನ್ನ ಕರುಣಾಗಂಗೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂ ಧುಮುಕುತಿರೆ
ಮುಡಿಯೊಡ್ಡಿ ತಡೆವ ಬಲವಿನಿತಿಲ್ಲವೈ ತಂದೆ.
ಪುಡಿಗಯ್ಯದಿರು ಅಯ್ಯೊ ನನ್ನನಿತು ಶಕ್ತಿಯನು!
(ಬುದ್ಧನ ಕಾಲಬಳಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಾನೆ. ಬುದ್ಧದೇವ
ಅಂಗುಲೀಮಾಲನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ)

ಬುದ್ಧ : ಸಾಕು ಈ ದೌರ್ಬಲ್ಯ! ಏಳು ಅಂಗುಲೀಮಾಲ,

[redacted]

[redacted]

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ **ಪ್ರಭುಶಂಕರ**ರು ತಾ ೧೫-೦೨-೧೯೨೮ರಂದು ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಕರಿಬಸಪ್ಪ, ತಾಯಿ ರುದ್ರಮ್ಮ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾವಗೀತೆ ಎಂಬ ಅವರ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಲಭಿಸಿದೆ. ಆಮ್ರಪಾಲಿ, ಅಂಗುಲೀಮಾಲ, ಸುಜಾತ, ಗಾಳಿಯೆಂಬ ಕುದುರೆ ಏರಿ ಎಂಬ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ' ಎಂಬ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಂದಿದೆ. ಶ್ರೀಯುತರು ೦೯.೦೪.೨೦೧೮ ರಂದು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿಧಿವಶರಾದರು.

ಪ್ರಕೃತ 'ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆ' ಗೀತನಾಟಕ ಅವರ 'ಬುದ್ಧ ನಾಟಕ ಚಕ್ರ' ಕೃತಿಯ 'ಅಂಗುಲೀಮಾಲ' ನಾಟಕದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1. ಅಂಗುಲೀಮಾಲನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧನಿಗೆ ಯಾವುದರ ಅರಿವಿಲ್ಲ?
2. ಅಂಗುಲೀಮಾಲನಿಗೆ ಬುದ್ಧನ ಯಾವ ಮಾತು ಹೊಸತಾಗಿ ಕಂಡಿತು?
3. ಬುದ್ಧನ ಅಪ್ಪುಗೆಯ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಅಂಗುಲೀಮಾಲನು ತನ್ನಲ್ಲೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡ ಮಾತುಗಳೇನು?
4. ಅಂಗುಲೀಮಾಲನು ಬುದ್ಧನಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು?

ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ ಮಾಡಿರಿ

- ಅಂಗುಲೀಮಾಲನ ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ ಮಾಡಿರಿ.

ರೂಪಾಂತರಿಸಿರಿ

- 'ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆ' ಗೀತನಾಟಕವನ್ನು ಕಥೆಯಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಶೀರ್ಷಿಕೆ ನೀಡಿರಿ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ

- 'ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಏರಿ ಬಂದ ಅಂಗುಲೀಮಾಲನನ್ನು ನಿರಾಯುಧನಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ ನಿಂತ ಬುದ್ಧನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸೋಲಿಸುತ್ತಾನೆ' – ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಮಣಿಸಬಹುದು' – ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಲಂಕಾರ ಗುರುತಿಸಿರಿ.

- ಕರುಣೆಕಡೆಗೋಲು – ಕರುಣೆಯೆಂಬ ಕಡೆಗೋಲು
- ಶಾಂತಿಶಶಿ – ಶಾಂತಿಯೆಂಬ ಶಶಿ

ಕರುಣೆಕಡೆಗೋಲು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕರುಣೆಯನ್ನು ಕಡೆಗೋಲು ಎಂದೂ ಶಾಂತಿಶಶಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಶಶಿ ಎಂದೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಕರುಣೆ ಮತ್ತು ಕಡೆಗೋಲು ಹಾಗೂ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಶಶಿಯನ್ನು ಅಭೇದವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ವರ್ಣನೆಯಿರುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ರೂಪಕ ಅಲಂಕಾರ ಎಂದು ನೀವು ತಿಳಿದಿರುವಿರಿ.

ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಂದ ರೂಪಕ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಕೃಷಿ – ಒಂದು ಜೀವನಮಾರ್ಗ

– ಡಾ. ಎಸ್.ಜಿ. ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ

ಭಾರತ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ದೇಶವೆಂಬುದು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಖ್ಯಾತಿ. ಈಗ ಈ ಖ್ಯಾತಿ ಬಹುತೇಕ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಮಾಯಾಜಾಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ಜೀವನ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೆಂಬುದು ಕೈಸುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಕರ್ಮಕಾಂಡವಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಕಾಯಕವನ್ನು ಬಿಡಲೂ ಆಗದ, ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಆಗದ ಸಂದಿಗ್ಧದಲ್ಲಿ ರೈತನ ಬದುಕು ಡೋಲಾಯಮಾನವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಜಾಗತೀಕರಣದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಾರಣವಲ್ಲ; ಇದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಯೋಜನೆ ಕೃಷಿ ನೆಲವನ್ನು ಬಂಜೆಯಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ. ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿಯ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿಪಂಡಿತರು ತುಂಬಾ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪಶುಪಾಲನೆ ನಾಶವಾಯಿತು. ಕೃಷಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತೆ ಗ್ರಾಮಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ನಾಶವಾದವು. ನೆಲದ ಜೀವಸತ್ವ ಹಾಳಾಯಿತು. ನಿಸರ್ಗದ ಜೀವಸರಪಳಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಾನಿಗೀಡಾಯಿತು. ಗುಂಡು ತೋಪುಗಳು ಇಲ್ಲವಾದವು. ಕೆರೆಕಟ್ಟೆ, ಕುಂಟೆ, ತಲಪರಿಗೆಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾದವು. ಇವುಗಳು ಕೇವಲ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣ ತಾಣಗಳಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜೀವ ಸಂಕುಲಗಳ ಬದುಕಿನ ಜೀವನಾಡಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರಗತಿಯೆನ್ನುವುದಾದರೆ ಇಂಥ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಿಸರ್ಗ ವಿರೋಧಿಯೆನ್ನದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಜನಪದರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿನ ದಂಧೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ

[redacted]

NT-151-6-KANNADA-10-AT-VOL.1

ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡವು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾಶವಾಗದ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡವು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮಾನಾಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಜೈವಿಕ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಈ ಮೂರೂ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗುವುದರಿಂದ ದೇಸಿ ಜೈವಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಿಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಮೂರು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗಗಳಾಗಿ ಕಾಣದೆ ಪರಸ್ಪರ ಬಳಕೆಯ ಪೂರಕ ಮಾದರಿಗಳಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಇದೆ. ಹಾಗಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ನೆಲಮೂಲ ಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯ ಹೊಸತನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು, ಹೊಸ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಈ ಜೈವಿಕ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪಿರುವ ಕೃಷಿ ಬದುಕಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವೂ ಅತಿರೇಕಗಳ ಅವಾಂತರವೂ ಇಲ್ಲದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಇದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದುರಾಸೆಯಿಂದ ಭ್ರಮೆಗಳ ಬೆನ್ನುಹತ್ತುವ ಪ್ರಮೇಯವಿಲ್ಲ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗದ ಜೀವನವಿಧಾನ ಇದಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗವೆಂಬುದು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಜೀವನ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ. ನಿಸರ್ಗಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಎರವಾಗದಂತೆ ಬದುಕನ್ನು ಅರಿಯುವ; ಬದುಕನ್ನು ಬಾಳುವ ಜೀವನ ಮಾರ್ಗ. ತಾನೂ ಬದುಕಿ ಜೀವಜಗತ್ತನ್ನೂ ಬದುಕಿಸುವಂತೆ ತನ್ನ ನಡೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜೀವನಮಾರ್ಗ. ಇಂಥ ಒಂದು ಜೀವನ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸದಾ ಹಂಬಲಿಸುವ ಜನಪದ ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಇದೆ. ಅವರ ಎದೆಯಾಳದಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರೂ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಪಾರಂಪರಿಕ ಅನುಭವ ಜ್ಞಾನ ನೆನಪಾಗಿ ನೆಲದ ಕರ್ಮರೂಪಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯಾಗಿ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಓಯಸಿಸ್‌ಗಳಂತೆ ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಉಳಿಸುವ ಹಾಗೂ ಆಸಕ್ತ ರೈತ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಸಾಹಿತಿ, ಚಿಂತಕ **ಡಾ. ಎಸ್.ಜಿ. ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ**ನವರು ದಿನಾಂಕ ೧೯-೧೧-೧೯೪೬ ರಂದು ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಕಾಡುವ ಬೇಲಿಹೂ, ಸೊಲ್ಲು ಫಲವಾಗಿ, ಮರುಜೀವಣಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ ಇವರ ಅಧ್ಯಯನ ಕೃತಿ. ಸಾಲಾವಳಿ, ನಿಶ್ಶಬ್ದದ ಹಾಡು, ಯಡೆಕುಂಟೆಗೆಣೆ ಸಾಲು ಮುಂತಾದ ವಿಮರ್ಶಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪು.ತಿ.ನ. ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಇವರಿಗೆ ಸಂದಿದೆ. ಪ್ರೊ. ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಚಿಂತೆ ಎಂಬುದು ಅವರ ಲಂಡನ್ ಪ್ರವಾಸಕಥನ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಹೊಸಪಾಳ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸಿದ 'ಈ ನೆಲದ ಬದುಕು' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಯ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳೇನು?
2. ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನಪದರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೇನು?
3. ಕೃಷಿಕನು ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿಗೆ ಮೋಹಿತನಾದುದರ ಪರಿಣಾಮವೇನು?
4. ದೇಸಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳೇನು?

ಮನವಿಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ.

- ನಿಮ್ಮ ಶಾಲಾ ತರಕಾರಿ ತೋಟಕ್ಕೆ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವಂತೆ ಕೃಷಿ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಒಂದು ಮನವಿಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ

- 'ಜೈವಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ವಿಷ ಉಣ್ಣಿಸುವ ದ್ರೋಹ ಚಿಂತನೆಗೆ ಎಂದೂ ತೊಡಗಿದವುಗಳಲ್ಲ' – ಈ ಮಾತಿನ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮಹತ್ವದ ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಲಿಖಿತ ಭಾಷಣ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

- 'ಕೃಷಿರಂಗವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು'ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಲಿಖಿತ ಭಾಷಣವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರಿ.

ವಾಕ್ಯರಚಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆರೆ ಎಳೆದ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬೇರೆ ವಾಕ್ಯ ರಚಿಸಿರಿ.

- ಶ್ರೀಮಂತರ ತಾಳಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಲಂಚದ ದುರಾಸೆಗೆ ಬಲಿಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ.
- 'ನಗರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸುಖವಿದೆ' ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದವರಿಗೆ ನಿರಾಶೆ ಕಾದಿದೆ!

ಸಮಾಸ ಗುರುತಿಸಿರಿ

ಕೃಷಿ–ಒಂದು ಜೀವನಮಾರ್ಗ ಎಂಬ ಗದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳು ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

[redacted]

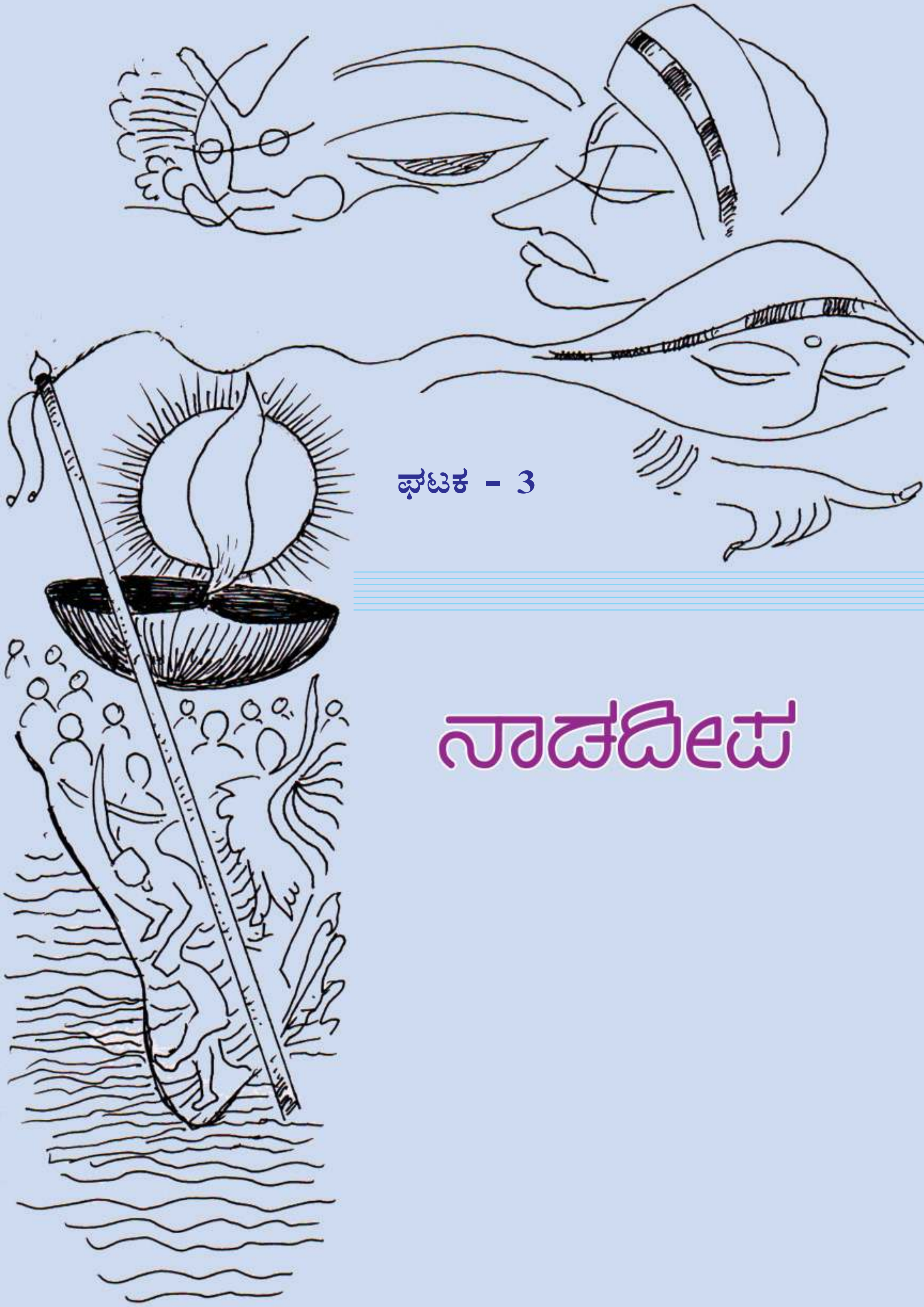

ಘಟಕ - 3

ನಾಡದೀಪ

ಕನ್ನಡಪ್ರಜ್ಞೆ

– ದೇ.ಜ.ಗೌ.

[redacted]

ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿದಿರಲ್ಲವೇ? ಲೇಖಕರ ಮಾತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ಬರೆದು ಮಂಡಿಸಿರಿ.

ತೌಳವ ಮಾತೆ

- ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ

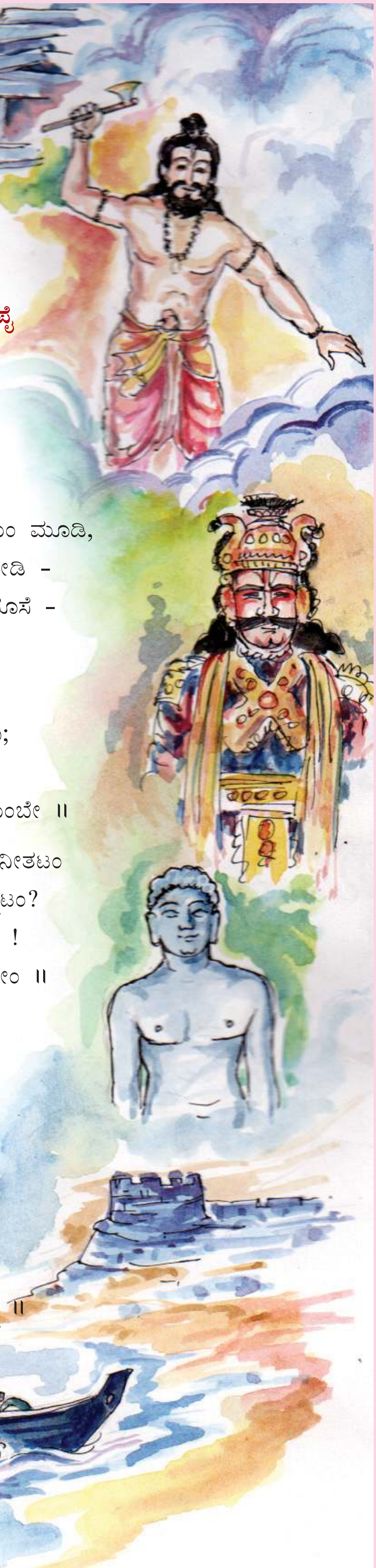

ಜಯ ಜಯ ತೌಳವ ತಾಯೇ ॥ ಪಲ್ಲ ॥
ಮಣಿವೆ ತಂದೆತಾಯಂದಿರ ತಾಯೇ,
ಭುವನದಿ ತ್ರಿದಿವಚ್ಛಾಯೇ ॥ ಅನು ॥

ಭಾರ್ಗವನಂದು ಬಿಸುಡೆ ಕೊಡಲಿಯ ನೀ ಕಡಲೊಡೆದೆಡೆಯಿಂ ಮೂಡಿ,
ಭಾರತಮಾತೆ ತೊಡೆಯೊಳೊಡಗೂಡಿಸೆ, ಸಹ್ಯವೀಣೆಯಂ ತೀಡಿ -
ದೆಸೆದೆಸೆ ರವಿಶಶಿ ಕಿರಣದ ಮಳೆಮಂಜಿನ ಮಿಸುಸೇಸೆಯ ಸೂಸೆ -
ನವನವರಿತುಗಾನವನವತರಿಸುವೆ, ಗಗನವನಧಿಯೋಲೈಸೆ ॥

ಸಾತಿಯಪುತರ ತವರ್ಮನೆ, ಸಾತರ ತೆಂಕಣ ನೆಲೆಮನೆಯಲೂಪರಾ
ಕೆಳಮನೆ, ಪಾಂಡ್ಯರ ಮೇಲ್ಮನೆ, ನೆರೆಯರಮನೆ ಕನ್ನಾಡಿನ ಭೂಪರಾ;
ಭೈರವ ಬಂಗರ ಚೌಟರಜಿಲ ಸಾವಂತರ ಮನೆಮನೆಯಿಂಬೇ,
ತುಳುವರ ತಾಯ್ಮನೆಯುಳಿದರ ಕಾಯ್ಮನೆ - ನೀನೆಮ್ಮಯ ಮನೆಯಂಬೇ ॥

ದೇಗುಲಗಳೊ ಧರ್ಮದ ಬಾಗಿಲುಗಳೊ? ಪುಣ್ಯಘಟಂ ತಟನೀತಟಂ
ಬಸದಿಗಳೋ ಕನಸೇ ಕಲ್ಲಾದುವೊ? ನೆಲಬಿರಿದೆದ್ದರೆ ಗೊಮ್ಮಟಂ?
ನಿನ್ನ ಪುಲಕವೇ ಪಸುರಿದಂತೆ ಪಸರಿಸಿದೀ ಸಸ್ಯದ ಚೆಲುವೇಂ !
ಜೀವನಸಾಮವನಾಡುವ ಪಾಡುವ ಖಗಮೃಗಪತಂಗದೊಲವೇಂ ॥

ಹಿಂದು ಜೈನ ಮುಸ್ಲೀಮ ಕ್ರೈಸ್ತರಾವೊಂದೇ ಬಾಂಧವರೆಮ್ಮಾ
ತಂದೆ ದೇವರೊಬ್ಬನೆ, ನೀನೊಬ್ಬಳೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ತಾಯಮ್ಮಾ !
ಎಂದಿನವಳೊ ನೀನಿಂದಿನವರೆ ನಾವಾದೊಡೆಮ್ಮನಕ್ಕರೆಯಿಂ
ನಿನ್ನೆದೆ ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಿಟ್ಟು ಸಾಕುತಿಹೆ, ಸರಸಿಯಂತೆ ತಾವರೆಯಂ ॥

ಧನ್ಯನೆನಿತೊ ನಾ ನಿನ್ನಯ ಬಸುರಿಂದುಸುರಿಸಲೀ ಹೂವನ್ನ
ಕೆಸರೊಳುದುರಲೀಯದೆ, ನಿನ್ನಡಿಗರ್ಪಿಸಿಕೊಳು ಸೌಸವವನ್ನ
ಬೇಡುವೆನವ್ವಾ, ಬೀಳ್ಕೊಡುವಂದೆನ್ನನೆತ್ತಿದಂಕದಿ ನಿನ್ನ
'ಮರಳಿ ಬಾರ, ಕಂದಾ ನನ್ನುದರದಿ' ಎಂದು ತಬ್ಬಿ ಹರಸೆನ್ನ ॥

ಕವಿಪರಿಚಯ

ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳು ೧೮೮೩ ಮಾರ್ಚ್ ೨೩ರಂದು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಮಂಗಳೂರು ತಿಮ್ಮಪೈ, ತಾಯಿ ದೇವಕಿಯಮ್ಮ. ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಮಂಜೇಶ್ವರದಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದುದರಿಂದ ಅವರು ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತರು. ಅವರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯೇಟ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಮದರಾಸಿನ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದರು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಅರ್ಧಕ್ಕೇ ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಅವರು ೨೨ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದ ಬಹುಭಾಷಾ ಪಂಡಿತರು. ಆದಿಪ್ರಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪದ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿ ಕಾವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಕ್ರಾಂತಿ ನಡೆಸಿದವರು. ಗಿಳಿವಿಂಡು, ಹೃದಯರಂಗ, ಇಂಗಡಲು, ನಂದಾದೀಪ ಅವರ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು. ವೈಶಾಖಿ, ಗೊಲ್ಗೊಥಾ ಪ್ರಭಾಸ, ದೆಹಲಿ ಅವರ ಖಂಡಕಾವ್ಯಗಳು. ಹೆಬ್ಬೆರಳು, ಚಿತ್ರಭಾನು, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ನೋ ನಾಟಕಗಳು ಅವರ ನಾಟಕ ಕೃತಿಗಳು. ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ.

ಮದರಾಸು ಸರಕಾರ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳಿಗೆ ೧೯೪೯ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಬಿರುದು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು. ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಥಮ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿಯೆಂಬ ಮನ್ನಣೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಅವರು ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ೩೪ನೆಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ೦೬-೦೯-೧೯೬೩ರಂದು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಇಹಲೋಕ ತ್ಯಜಿಸಿದರು.

'ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಮಗ್ರ ಕವಿತೆಗಳು' ಸಂಕಲನದಿಂದ 'ತೌಳವ ಮಾತೆ' ಕವನವನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಶದೀಕರಣ

[redacted]

- ಪುಣ್ಯಘಟಂ ತಟಿನೀತಟಂ - ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹರಿವ ನದಿಗಳ ದಡಗಳು ಪುಣ್ಯದ ಕೊಡಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ನದಿಗಳು ಪುಣ್ಯವಾಹಿನಿಗಳೇ ಆಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1 ತೌಳವ ನೆಲದ ಉದಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕವಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಘಟನೆ ಯಾವುದು?

2 ಕವಿಯು ಹೇಳಿದಂತೆ ತುಳುನಾಡನ್ನು ಆಳಿದ ರಾಜವಂಶಗಳು ಯಾವುವು?

3 ತೌಳವ ಮಾತೆಯನ್ನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ತಾಯಿ ಎಂದು ಕವಿ ಕರೆಯಲು ಕಾರಣವೇನು?

4 ತೌಳವ ಮಾತೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ಏನೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ?

ಪದವಿಂಗಡಿಸಿರಿ

ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಸಂಧಿಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಉದಾ:

- ಕಡಲೊಡೆದೆಡೆಯಿಂ - ಕಡಲು + ಒಡೆದ + ಎಡೆಯಿಂ
- ತೊಡೆಯೊಳೊಡಗೂಡಿಸು - ತೊಡೆಯೊಳು + ಒಡ + ಕೂಡಿಸು
- ನಾವಾದೊಡೆಮ್ಮನಕ್ಕರೆಯಿಂ - ನಾವು + ಆದೊಡೆ + ಎಮ್ಮನು + ಅಕ್ಕರೆಯಿಂ
- ಬೀಳ್ಕೊಡುವಂದೆನ್ನನೆತ್ತಿದಂಕದಿ-ಬೀಳ್ಕೊಡುವಂದು + ಎನ್ನನು + ಎತ್ತಿದ + ಅಂಕದಿ

ಆಶಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ

- "ತೌಳವ ಮಾತೆ" ಕವನದ ಆಶಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ

- ಪದ್ಯದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ತುಳುನಾಡಿನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಶೇಷತೆಗಳ ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

NT-151-7-KANNADA-10-AT-VOL.1

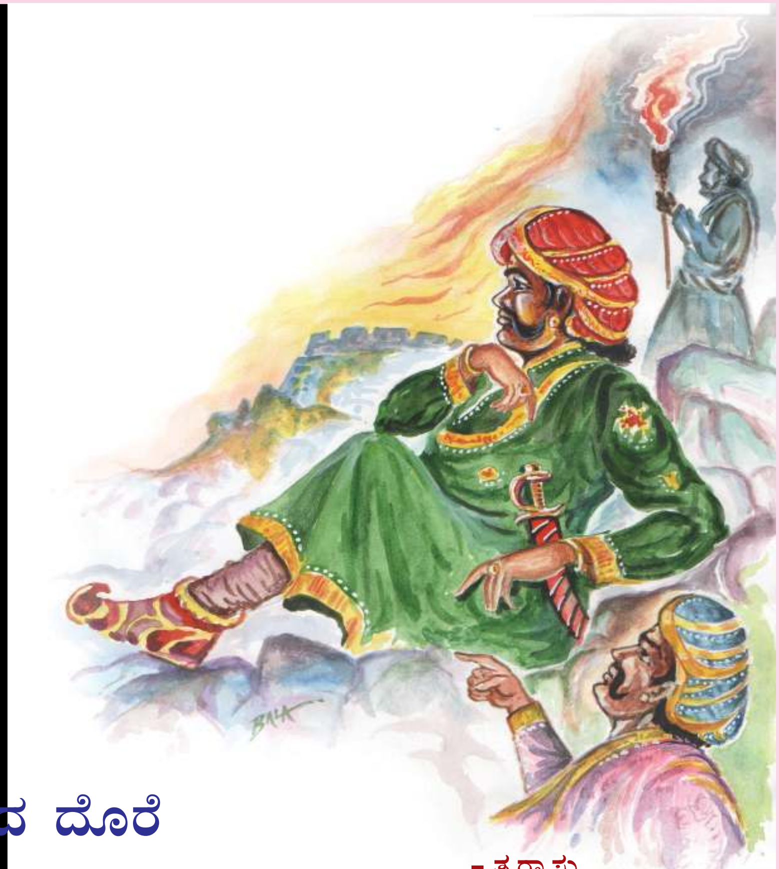

ದುರ್ಗದ ದೊರೆ

- ತ.ರಾ.ಸು.

ಸಂದರ್ಭ :

ಕರ್ನಾಟಕದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದ ಪಾಳೆಯಗಾರ ವಂಶದ ಕಸ್ತೂರಿ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕರು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಮಾತೆ ಓಬವ್ವ ನಾಗತಿ ಜಾನಕಲ್ಲಿನ ಭರಮಣ್ಣ ನಾಯಕರ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಮಗ ಮದಕರಿನಾಯಕನನ್ನು ದತ್ತಕಕ್ಕೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ದೊರೆಯನ್ನಾಗಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜಾನಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹೆತ್ತವರ ಅಕ್ಕರೆ ತಮ್ಮ ಪರಶುರಾಮನಾಯಕರ ಸ್ನೇಹಗಳೊಂದಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಸುದೃಢ ಉತ್ಸಾಹೀ ಬಾಲಕನನ್ನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪ್ರಧಾನಿ ನರಸಪ್ಪಯ್ಯನು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಪಳಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಣವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಗನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಮದಕರಿನಾಯಕರು ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನೆರೆರಾಜ್ಯ ರಾಯದುರ್ಗದ ಜೊತೆ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿ ವಿಜಯಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅರಸುತನದ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ನೆರೆರಾಜ್ಯಗಳ ಸಂಚುಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನುರಿತ ರಾಜಕಾರಣಿಯಾಗಿ ಅವನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಯಶಸ್ವಿ ನಾಯಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಧಾನಿ ನರಸಪ್ಪಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಅರಮನೆಯ ನಡುವೆ ವಿರಸ ಏರ್ಪಟ್ಟು ನರಸಪ್ಪಯ್ಯ ದುರ್ಗಬಿಟ್ಟು

ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಹೊರಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ದುರ್ಗವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೊಂಚುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಹೈದರಾಲಿಗೆ ಈ ವಾರ್ತೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಹಲವು ಬಾರಿ ಧಾಳಿ ಮಾಡಿಯೂ ಗೆಲ್ಲಲಾಗದೆ ಕೋಟೆಯ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯ ಸೇನೆ ಬೀಡುಬಿಡುತ್ತದೆ. ದುರ್ಗವನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ಗೆಲ್ಲಲಾರದ ರೋಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರು ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲ ಹಳ್ಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಸಿಕ್ಕಸಿಕ್ಕವರನ್ನು ಕೊಂದು, ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮದಕರಿನಾಯಕರಾಗಲೀ ಹೈದರಾಲಿಯಾಗಲೀ ಪೂರ್ಣಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗದೆ ಭವಿಷ್ಯದ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಯುದ್ಧದ ಭೀಕರತೆ ಹಾಗೂ ಬರಗಾಲದಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಕಂಗಾಲಾಗುತ್ತಾರೆ.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

NT-151-8-KANNADA-10-AT-VOL.1

[redacted]

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ತ.ರಾ.ಸು. ಅವರ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು ತಳುಕಿನ ರಾಮಚಂದ್ರಯ್ಯ ಸುಬ್ಬರಾವ್. ೧೯೨೦ ಎಪ್ರಿಲ್ ೨೧ರಂದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹರಿಹರ ತಾಲೂಕಿನ ಮಲೆಬೆನ್ನೂರು ಎಂಬಲ್ಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರಯ್ಯ ಮತ್ತು ಸೀತಮ್ಮ ದಂಪತಿಯರ ಪುತ್ರರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. 'ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ', 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ' ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಉಪಸಂಪಾದಕರಾಗಿಯೂ 'ವಾಹಿನಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿಯೂ ಅವರು ದುಡಿದಿದ್ದರು. 'ಚೇತನ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬೇಡಿ, ಬೆಂಕಿಯ ಬಲೆ, ಆಕಸ್ಮಿಕ, ಗಾಳಿಮಾತು, ಚಂದವಳ್ಳಿಯ ತೋಟ, ಚಂದನದ ಗೊಂಬೆ, ನಾಗರಹಾವು ಮೊದಲಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ. ದುರ್ಗಾಸ್ತಮಾನ, ಶಿಲ್ಪಶ್ರೀ, ಕಂಬನಿಯ ಹುಯಿಲು, ತಿರುಗುಬಾಣ, ಹೊಸಹಗಲು, ವಿಜಯೋತ್ಸವ, ಕಸ್ತೂರಿಕನಕ, ರಾಜ್ಯದಾಹ ಮೊದಲಾದವು ಅವರ ಕೆಲವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಾಗಿವೆ. ಸುಮಾರು ಐವತ್ತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತ.ರಾ.ಸು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರು. ದುರ್ಗಾಸ್ತಮಾನ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ೧೯೮೫ರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ೧೯೮೪ ಎಪ್ರಿಲ್ ೧೦ರಂದು ಅವರು ಮರಣಹೊಂದಿದರು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠಭಾಗವನ್ನು ಅವರ 'ದುರ್ಗಾಸ್ತಮಾನ' ಕಾದಂಬರಿಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1 ಮದಕರಿನಾಯಕನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕವಿದ ಕತ್ತಲನ್ನು ಅಣಕಿಸುವಂತಿದ್ದುದು ಯಾವುದು?

2 ಒಳಗೇರಿಯ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ದೊರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳೇನು?

3 ಮದಕರಿನಾಯಕನಿಗಾಗಿ ಅವನ ತಾಯಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಭೋಜನವನ್ನು ಆತ ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದೇಕೆ?

4 ದುಃಖೋದ್ರಿಕ್ತನಾದ ಮಗನನ್ನು ತಾಯಿ ನಿಂಗವ್ವ ಹೇಗೆ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದಳು?

5. ಯುದ್ಧದಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳು ಕಂಗೆಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಈ ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ?

ಲೇಖನ ಬರೆಯಿರಿ

- "ಊರಲ್ಲಿ ಜನ ಮುಗ್ಗಿದ ರಾಗಿ, ಅಂಬಲಿ ತಿನ್ನೋ ಕಾಲ ಬಂತು. ಬಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಂಜಿ ಕಾಸೋಕೂ ಸಲೀಸಾಗಿ ಅಕ್ಕಿ ಸಿಗ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಜನ ತೂಕದ ಊಟ ಮಾಡುವ ಕಾಲ ಬಂತು" – 'ದುರ್ಗದ ದೊರೆ' ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ಸಾಲುಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ 'ಯುದ್ಧದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು' ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಒಂದು ಲೇಖನ ಬರೆಯಿರಿ.

ನಾಟಕ ರಚಿಸಿರಿ

- 'ದುರ್ಗದ ದೊರೆ' ಪಾಠವನ್ನು ನಾಟಕವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿರಿ.

ಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ

- ನೀವು ಓದಿದ 'ದುರ್ಗದ ದೊರೆ' ಪಾಠಭಾಗದ ಆಶಯವನ್ನು (ಮುಖ್ಯಘಟನೆಗಳನ್ನು) ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿ ಗೆಳೆಯ ಅಥವಾ ಗೆಳತಿಗೆ ಪತ್ರವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಶಿಷ್ಟರೂಪ ಬರೆಯಿರಿ

- ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಶಿಷ್ಟರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ವಾಕ್ಯರಚಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆರೆಯೆಳೆದ ಪದಗಳ ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯ ಬರೆದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸವಾಗುವವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ವಾಕ್ಯ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

- ನವಿಲುಗಳು ಗರಿಬಿಚ್ಚಿ ನರ್ತಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಪುಳಕಿತನಾದನು.
- ಚಿಗುರೆಲೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುನಿಂತ ವೃಕ್ಷಗಳು ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿದ್ದುವು.

- ಗಂಜಿಕಾಸಲೂ ಗತಿಯಿರದ ವೃದ್ಧೆಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ ರಾಮುವಿನ ಹೃದಯ ಕರಗಿತು.
- ಭೋಜನಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ಸುವಾಸನೆ ಮಕ್ಕಳ ಹಸಿವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು.
- ಸಾವಯವಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಕಾರ ರೈತರಿಗೆ ಬಡ್ಡಿರಹಿತ ಸಾಲಕೊಡುತ್ತದೆ.

ನಾಮವಿಶೇಷಣ ಬರೆಯಿರಿ

- ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆರೆಯೆಳೆದ ಪದಗಳ ನಾಮವಿಶೇಷಣರೂಪಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಉದಾ : 1. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಮತಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಜನರು ಸೌಹಾರ್ದದಿಂದ ಬಾಳುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ರೀತಿನೀತಿಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು.

2. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ಪಾಠನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ದುರ್ಗಾಸ್ತಮಾನ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ.

- ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯಿತು.
- ಭಾರತವು ಹಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ತವರೂರಾಗಿದೆ.
- ದೀನದುರ್ಬಲರಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದು ಮಾನವಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ತದ್ಭವ ಬರೆಯಿರಿ

ಅಡಿಗೆರೆಯೆಳೆದ ಪದಗಳ ತದ್ಭವರೂಪಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬೇರೊಂದು ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.

ತಳಿರುತೋರಣಗಳಿಂದ ದೇವಾಲಯ ಶೃಂಗಾರಗೊಂಡಿತ್ತು. ಪ್ರಾಂಗಣ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿತ್ತು. ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರು ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಹಚ್ಚಿಟ್ಟ ಪ್ರಣತಿಗಳು ಭಕ್ತಿರಸದ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದವು.

ಓದಿನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ

- ತ.ರಾ.ಸು. ಅವರ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಓದಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಚಂದವಳ್ಳಿಯ ತೋಟ, ಹಂಸಗೀತೆ.

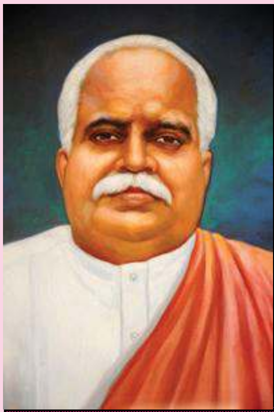

ದಲಿತ ಬಂಧು
ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾವ್

– ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕೊಡಸೆ

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೀನದಲಿತ ವರ್ಗದ ಜನಗಳ ಬದುಕು ಉತ್ತಮವಾಗಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ವಿಭೂತಿ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾಯರು ಮುಖ್ಯರಾದವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಾನವೀಯ ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ವಿಧಾಯಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಪ್ರೇರಕರಾಗಿದ್ದವರು. ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಂತೆ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದವರು.

ಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಅವರು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದ ದಲಿತೋದ್ಧಾರದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದ್ದವು. ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದ ಗಾಂಧೀಜಿ ರಂಗರಾಯರು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ದಲಿತರ ಸೇವೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾಯರು ಗುರುವಾಗಿ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದರು.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಏಳಿಗೆಯ ಯಾವ ಚಿಂತನೆಯೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಸ್ವಜಾತಿಯವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಖಂಡನೆ, ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದ ಮಹಾಮಾನವ ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾಯರು. ಅವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗಾಗಿ ಮೊದಲ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿನ ಚಿಲಿಂಬಿಯಲ್ಲಿ ೧೮೯೨ರಲ್ಲಿ ತೆರೆದಾಗ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಮಗು. ದಲಿತರನ್ನು ಹರಿಜನರೆಂದು ಕರೆದು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದ ಗಾಂಧೀಜಿ ಆಗಷ್ಟೇ ವಕೀಲಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಲಂಡನ್‌ನಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ವಕೀಲಿ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಲು ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಚಯವಾಗುವುದಿರಲಿ, ಅವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾರಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನೂ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ೨೨ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ರಂಗ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮೊದಲೇ ರಂಗರಾಯರು ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ದಲಿತರ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಬದುಕಿಗೆ ರಹದಾರಿ ಕಲ್ಪಿಸಿ ದಶಕಗಳೇ ಆಗಿದ್ದುವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾವ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿಯೂ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿ ಅವರಿಗಿಂತ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಮೊದಲು (೨೯ನೇ ಜೂನ್ ೧೮೫೯) ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುದ್ಮುಲ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ದೇವಪ್ಪಯ್ಯ-

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

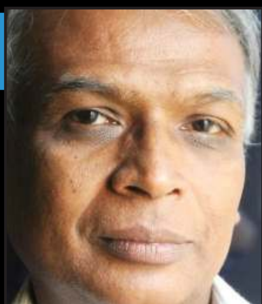

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕೊಡಸೆ ಅವರು ೧೯೫೫ ಎಪ್ರಿಲ್ ೨೫ರಂದು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸನಗರ ತಾಲೂಕಿನ ಕೊಡಸೆ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಕರಿಯನಾಯ್ಕ, ತಾಯಿ ಭರ್ವಮ್ಮ. ಹೊಸನಗರ ತಾಲೂಕಿನ ರಿಪ್ಪನ್ ಪೇಟೆಯ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ ಕಾಲೇಜು, ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದರು. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯ ವರದಿಗಾರರಾಗಿ, ಉಪಸಂಪಾದಕರಾಗಿ, ಸುದ್ದಿ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ, ಸಹಾಯಕ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಯಕ್ಷಗಾನ ಮತ್ತು ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಬಲಿ ಮತ್ತು ಮೈತ್ರಿ ಎಂಬಿವು ಅವರ ಪ್ರಕಟಿತ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು. ಪಯಣ, ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಪಾಡು, ಹಾಲಪ್ಪ, ನೆರಳು, ಪಾಲು ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು. ಮೆಲುಕು, ಗೆದ್ದವರು, ಅಜಲು, ಆಗು–ಹೋಗು ಪತ್ರಿಕಾ ಬರಹಗಳ ಸಂಕಲನಗಳು. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂಜಲಿ ಎನ್ನುವುದು ಡಾ. ನರಹಳ್ಳಿ ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರ ಜತೆಗೂಡಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಕವನ ಸಂಕಲನ. ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಂದೇಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಗೌರವ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಅವರು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

[redacted]

NT-151-9-KANNADA-10-AT-VOL.1

ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ

- ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾಯರು 'ದೀನದಲಿತರ ಬಂಧು' ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪಾಠದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಭಿತ್ತಿಪತ್ರ ತಯಾರಿಸಿರಿ

- ನಾಡು-ನುಡಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ. ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಭಿತ್ತಿಪತ್ರ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

ವ್ಯಕ್ತಿಪರಿಚಯ ಬರೆಯಿರಿ.

- ನಿಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಮಾಜ ಸೇವಕರು ಅಥವಾ ಮಾಜಿ ಸೈನಿಕರ ಸಂದರ್ಶನ ನಡೆಸಿ ವ್ಯಕ್ತಿಪರಿಚಯ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

ವಾಕ್ಯರಚಿಸಿರಿ.

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಸಂಧಿಯಾಗುವ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.

- ದುಃಖೋದ್ರಿಕ್ತ, ದೇವರೊಬ್ಬನೆ, ಕಂಬನಿ, ಗ್ರಹಣೇಂದ್ರಿಯ, ಶೌರ್ಯೋನ್ನತ, ಬರಗಾಲ, ಗಂಧದೆಣ್ಣೆ, ದಲಿತೋದ್ಧಾರ, ಹಿಡಿಂಬೇಶ್ವರ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ

ಅರ್ಥಕೋಶ

ಅಂ

ಅಂಕ - ಮಡಿಲು
ಅಂಗರಕ್ಷಕ - ಮೈಗಾವಲಿನವ
ಅಂಚಲ - ಅಂಚು, ಸೆರಗು
ಅಂಜನ - ಕಪ್ಪು, ಕಾಡಿಗೆ
ಅಂಜನಾಚಲ - ಅಂಜನವೆಂಬ ಪರ್ವತ
ಅಂಬರ - ಆಕಾಶ
ಅಂಬರಂಬರಂ - ಆಕಾಶದವರೆಗೆ
ಅಂಬುಜ - ತಾವರೆ
ಅಂಬುಜೋದರ - ತಾವರೆಯನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವವನು (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ)
ಅಂತರ - ವ್ಯತ್ಯಾಸ
ಅಂತರಿಸದೆ - ಮರೆಮಾಚದೆ, ಮುಚ್ಚಿಡದೆ
ಅಂತಃಕರಣ - ಮನಸ್ಸು

ಅ

ಅಖಿಳ - ಸಮಸ್ತ, ಸಂಪೂರ್ಣ, ಎಲ್ಲ
ಅಗುಂದಲೆ - ಹೆಚ್ಚು, ಅತಿಶಯ
ಅರ್ಘ್ಯ - ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪೂಜ್ಯರಿಗೂ ಕೈ ತೊಳೆಯಲು ಕೊಡುವ ನೀರು
ಅಡಕು - ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಪೇರಿಸು, ರಾಶಿಹಾಕು
ಅಡಚಣೆ - ಅಡ್ಡಿ, ತೊಂದರೆ
ಅಡರ್ಪು - ಆಸರೆ
ಅಡ್ಡಣಿಗೆ - ಊಟದ ತಟ್ಟೆ
ಅಡಿ - ಪಾದ, ಪಾದದ ಸುತ್ತಳತೆ
ಅಣುಗ - ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾದ
ಅಣ್ಮು - ಪರಾಕ್ರಮ
ಅಧಮ - ಕೆಟ್ಟ, ಹೀನ
ಅಧರ - ತುಟಿ
ಅಧ್ವರ ಹಯ - ಯಜ್ಞಾಶ್ವ, ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗದ ಕುದುರೆ
ಅತಿಕ್ರಮಿಸು - ಮೀರು
ಅನಲ - ಬೆಂಕಿ
ಅನಂತ - ಕೊನೆ ಇಲ್ಲದವ (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ)
ಅನಕ - ಅಷ್ಟರವರೆಗೆ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಅನಿತರಲ್ಲಿ - ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಅನುಕೂಲೆ - ನೆರವನ್ನು ನೀಡುವವಳು, ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವವಳು, ಅನುಸರಿಸುವವಳು
ಅನುಗೊಳಿಸು - ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸು
ಅನ್ನೆಗಂ - ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಅಪರಸಮಯ - ಅನುಚಿತವಾದ ಕಾಲ, ಅಶುಭ ಸಮಯ
ಅಪ್ಪರೇ - ಆಗುತ್ತಾರೆಯೇ
ಅಪಾತ್ರ - ಅಯೋಗ್ಯ
ಅಪ್ಪುದಂ - ಆಗುವುದನ್ನು
ಅಪ್ರತಿಭ - ದಿಕ್ಕು ತೋಚದ, ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡ
ಅಭಿಮುಖ - ಎದುರು
ಅಮೃತರಾಗಿ - ಸಾವು ಗೆದ್ದವರಾಗಿ, ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿ
ಅಮಲ - ನಿರ್ಮಲ, ಕೊಳೆಯಿಲ್ಲದ
ಅಯ - ಶುಭಕರವಾದ ವಿಧಿ
ಅರವಟಿಗೆ - ಬಾಯಾರಿದವರಿಗೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ನೀರು ಕೊಡುವ ಮನೆ.

[redacted]

ಉತ್ತೀರ್ಣ	-	ತೇರ್ಗಡೆಗೊಂಡ, ದಾಟಿದ
ಉದಕ	-	ನೀರು
ಉದರಪೋಷಣೆ	-	ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸುವುದು.
ಉದ್ದಂಡ	-	ದರ್ಪ, ಗರ್ವ
ಉದ್ಭವ	-	ಹುಟ್ಟಿದುದು, ತಲೆದೋರಿದುದು
ಉದಿಸು	-	ಹುಟ್ಟು, ಮೂಡು
ಉದ್ರಿಕ್ತ	-	ಕೋಪಗೊಂಡ
ಉನ್ನತ	-	ಉದಾತ್ತ, ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಉಪಕೃತಿ	-	ಸಹಾಯ, ಉಪಕಾರ, ಬೆಂಬಲ
ಉಪಾಶ್ರಯ	-	ಆಸರೆ, ಅವಲಂಬನ
ಉಯಿಲು	-	ಮರಣಾನಂತರ ತನ್ನ ಸೊತ್ತು ಯಾರಿಗೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲೇ ಬರೆದಿಡುವ ಪತ್ರ
ಉಸುರಿಸು	-	ಜನ್ಮತಾಳು, ಉಸಿರಾಡು
ಉಸ್ತುವಾರಿ	-	ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ

ಊ

ಊಳು	-	ನಾಯಿ, ನರಿಗಳ ಧ್ವನಿ
ಊಳಿಡು	-	ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳು, ಅರಚು (ನಾಯಿ ನರಿ ಇತ್ಯಾದಿ)

ಎ

ಎಕ್ಕಭಾಗ	-	ಏಕಭಾಗ
ಎಕ್ಕಭಾಗೆ	-	ಒಂದೇ ಭಾಗ ಉಳ್ಳವಳು
ಎಡೆ	-	ನೈವೇದ್ಯ
ಎನಿಬರು	-	ಎಷ್ಟು ಜನರು
ಎರಕ	-	ಒಂದಾಗುವಿಕೆ
ಎಸೆಯು	-	ಶೋಭಿಸು
ಎಳಸು	-	ಬಯಸು, ಇಚ್ಛಿಸು

ಏ

ಏಳಿಗೆ	-	ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಐ

ಐತರು	-	ಬರು
ಐಸಿರಿ	-	ಸಂಪತ್ತು, ಐಶ್ವರ್ಯ

ಒ

ಒಕ್ಕಣಿಸು	-	ಹೇಳು, ವಿವರಿಸು, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸು
ಒಡಲು	-	ಶರೀರ, ದೇಹ
ಒಡಹುಟ್ಟಿದಾಟ	-	ಸಹೋದರರಾಗಿ ಜೀವನ
ಒಡಂಬಡು	-	ಒಪ್ಪು, ಅಂಗೀಕರಿಸು, ಒತ್ತಾಸೆ
ಒಡ್ಡೋಲಗ	-	ರಾಜಸಭೆ
ಒದವಿಸು	-	ಒದಗಿಸು
ಒಪ್ಪುಗುಂ	-	ಒಪ್ಪುವುದು, ಶೋಭಿಸುವುದು, ಹೊಂದುವುದು
ಒಱಲ್	-	ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಹಾಡುವುದು, ಅರಚು, ಕಿರುಚು
ಒರತೆ	-	ನೀರಿನ ಸೆಲೆ, ನೀರಿನ ಒಸರು
ಒಳತೋಟಿ	-	ಅಂತರಂಗದ ಹೊಯ್ದಾಟ
ಒಳರೇ	-	ಇರುವರೇ
ಒಳ್ಪು	-	ಒಳ್ಳೆಯತನ

ಕ

ಕಂತುಪಿತ	-	ಮನ್ಮಥನ ತಂದೆ, ವಿಷ್ಣು
ಕಡೆಗೋಲು	-	ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಕಡೆಯುವ ಕೋಲು
ಕಬ್ಬ	-	ಕಾವ್ಯ
ಕಜ್ಜ	-	ಕಾರ್ಯ, ಕೆಲಸ

ಕಟ್ಟು – ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ, ಎದ್ದು ಕಾಣುವ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವ
ಕಡೆಯು – ಮಥಿಸು
ಕಣೆಹಾಕು – ಗಾಡಿಗೆ ಹೂಡಿದ ಎತ್ತುಗಳು ನೊಗಕ್ಕೂ ತಮ್ಮ ಕತ್ತಿಗೂ ಕಟ್ಟಿದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಜಾರಿಸುವುದು.
ಕಣ್ಗೊಳ್ವಿನಂ – ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಂತೆ ಮನೋಹರವಾದ
ಕತ್ತಾಳೆ – ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಸ್ಯ, ಕಲ್ನಾರು
ಕದನ – ಯುದ್ಧ
ಕಬಳಿಸು – ನುಂಗು, ತಿನ್ನು, ಲಪಟಾಯಿಸು
ಕರ್ಮಪಾಶ – ಪಾಪದ ಕುಣಿಕೆ (ಕರ್ಮ-ಪಾಪ, ಪಾಶ-ಕುಣಿಕೆ)
ಕರ್ಮಾಂಗ – ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸದ ಭಾಗ
ಕರ – ಕೈ
ಕರಕಮಳ – ಕೈಗಳೆಂಬ ತಾವರೆ
ಕರಿ – ಆನೆ
ಕಲ್ತ – ಕಲಿತ
ಕವಡು – ಕಪಟ, ಮೋಸ
ಕವಡುನುಡಿ – ಕಪಟ ಮಾತು
ಕಸುಬು – ಕೆಲಸ, ಉದ್ಯೋಗ
ಕಳಭ – ಆನೆಯ ಮರಿ
ಕಳವೆ – ಭತ್ತ
ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ – ಕರುಳ ಬಳ್ಳಿ
ಕಾದಂಬಿನಿ – ಮುಗಿಲುಗಳ ಸಾಲು
ಕಾರುಣ್ಯ – ದಯೆ
ಕಾಲಪುರುಷ – ಕಾಲವೆಂಬ ಪುರುಷ, ಮರಣದೇವತೆ
ಕಾಳಕೂಟ – ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಹಾವಿಷ
ಕೀೞ್ಮಾಡು – ಕೀಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು, ಕೆಳಗೆ ಹಾಕು, ಕಡೆಗಣಿಸು
ಕು – ಭೂಮಿ
ಕುಂಟೆ – ವ್ಯವಸಾಯದ ಒಂದು ಉಪಕರಣ
ಕುಡು – ಕೊಡು
ಕುಡುವಿನಂ – ಕೊಡುವುದು, ಕೊಡಲು
ಕುತುಪಕಾಲ – ಯಜ್ಞ, ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕಾಲ, ಅಪರಾಹ್ನ
ಕುತ್ಸಿತ – ಕೆಟ್ಟ, ಹೀನ, ದೂಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ
ಕುವಲಯ – ಭೂಮಂಡಲ, ಕನ್ನೈದಿಲೆ
ಕುವಲಯಬಾಂಧವ – ನೈದಿಲೆಯ ಬಂಧು-ಚಂದ್ರ, ರಾಜ
ಕುಳಿ – ಕೊಂಡ
ಕೂಳ್ಕುದಿ – ಅನ್ನ ಕುದಿಯುವಂತೆ ಕುದಿ, ಒಳಗೊಳಗೇ ಕುದಿಯುವಿಕೆ, ತಳಮಳ
ಕೆಮ್ಮಗೆ – ಸುಮ್ಮನೆ
ಕೆಲ – ಬದಿ, ಪಕ್ಕ
ಕೆಳದಿ – ಗೆಳತಿ
ಕೇಲಿ – ಆಟ, ಕ್ರೀಡೆ
ಕೈವಾರಿಸು – ಹೊಗಳು
ಕೊಬ್ಬು – ಸೊಕ್ಕು, ಗರ್ವ
ಕೊಳ್ – ವ್ಯಾಪಿಸು, ಸುರಿಯು
ಕೋಲು – ಬಾಣ
ಕ್ರೋಧ – ಸಿಟ್ಟು

ಖ

ಖಂಡ - ಮೂಳೆಯಿಲ್ಲದ ಮಾಂಸ, ಚೂರು

ಖಂಡನೆ - ತಪ್ಪೆಂದು ಸಾಧಿಸು

ಖಗ - ಪಕ್ಷಿ, ಆಕಾಶಗಾಮಿ

ಖಿರ್ದಿ ಪುಸ್ತಕ - ಆಯವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಡುವ ಪುಸ್ತಕ

ಖೇದ - ದುಃಖ

ಗ

ಗಂಜಳ - ಗೋಮೂತ್ರ, ಕೆಟ್ಟವಾಸನೆ, ದುರ್ವಾಸನೆ

ಗದ್ಯಾಣ - ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯ

ಗಡಚಿಕ್ಕು - ಕಿವಿಗೆ ಬಡಿಯುವ ಸ್ವರ

ಗರುಡಿ - ಗರಡಿ, ವ್ಯಾಯಾಮಶಾಲೆ, ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆ, ಜಟ್ಟಿಕಾಳಗ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳ.

ಗಸ್ತು - ಪಹರೆ, ಕಾವಲು

ಗಾತ್ರ - ದೇಹ

ಗಾತ್ರನೆನ್ - ದೇಹದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ

ಗಾರುಡಿಗ - ಹಾವು ಹಿಡಿಯುವ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತವನು, ವಿಷವಿಳಿಸುವವ

ಗಿರಕಿ ಹೊಡೆ - ಚಕ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತು

ಗುಡಾಜ್ಯ - ಬೆಲ್ಲ ಮತ್ತು ತುಪ್ಪ

ಗುಡಾರ - ಸೈನಿಕರು ಮೊದಲಾದವರು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ವಸತಿ, ಬಿಡಾರ, ಡೇರೆ

ಗುಪಿತ - ಗುಟ್ಟು, ಗುಪ್ತ, ರಹಸ್ಯ

ಗೇಯ - ಹಾಡು, ಹಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ

ಗೋಳುಗುಟ್ಟಿಸು - ಗೋಳಾಡಿಸು, ದುಃಖಿಸುವಂತೆ ಮಾಡು

ಘ

ಘನ - ಮೋಡ, ಶ್ರೇಷ್ಠ

ಘನವಿಪಿನ - ದಟ್ಟ ಅಡವಿ, ಗೊಂಡಾರಣ್ಯ

ಘಟ - ಕೊಡ, ಕೊಡಪಾನ

ಘಾತಿಸು - ಗಾಯಮಾಡು

ಘಾಸಿ - ದಣಿವು, ಹಿಂಸೆ, ನೋವು

ಘೋಷಣೆ - ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಜಯಕಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ

ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯ - ಮೂಗು

ಚ

ಚಕೋರ - ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನೇ ಸೇವಿಸಿ ಬದುಕುವುದೆಂದು ನಂಬಲಾದ ಪಕ್ಷಿ

ಚಪ್ಪಡಿ - ಹಾಸುಗಲ್ಲು, ಚಪ್ಪಟೆಯಾದ ಕಲ್ಲು

ಚರಣ - ಪಾದ

ಚರಣದುಂಗುಟದಿಂದ ಶಿರಪರಿಯಂತ- ಕಾಲ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನಿಂದ ತಲೆಯ ವರೆಗೆ

ಚರಣಾಬ್ಜ - ಪಾದಗಳೆಂಬ ತಾವರೆ (ಅಡಿದಾವರೆ)

ಚಲ್ಲವತ್ತರು - ಮೋಸಗಾರರು, ವಂಚಕರು, ಠಕ್ಕರು, ನಂಬಿಸಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುವವರು

[redacted]

ತೊಳಗು - ಪ್ರಕಾಶಿಸು
ತೋಟಿ - ಜಾಡಮಾಲಿ
ತೋಡು - ಅಗೆ, ಹಳ್ಳವನ್ನು ಮಾಡು
ತೋರ್ದೆ - ತೋರಿಸಿದೆ
ತ್ವರೆ - ಬೇಗ
ತೋಯಜ - ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದು (ಕಮಲ, ತಾವರೆ)
ತೋಯಜದಳ - ತಾವರೆಯ ಎಸಳು
ತ್ರಿದಿವ - ಸ್ವರ್ಗ
ತ್ರಿಪದಿ - ಮೂರು ಪಾದಗಳಿರುವ ಒಂದು ಪದ್ಯ ಜಾತಿ
ತೊಲೆ - ಮಾಡಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಹಾಕುವ ಮರದ ಅಡ್ಡ

ದ

ದಂತಪ್ರಭೆ - ಹಲ್ಲಿನ ಕಾಂತಿ
ದಂಡಿಗೆ - ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ
ದಂಡಾಪೂಪ - ಕೋಲಿನಲ್ಲಿ ಪೋಣಿಸಿದಂತಿರುವ ಒಂದು ಬಗೆಯ ತಿಂಡಿ (ಅಪ್ಪ), ಜೇನುಗೂಡು, ಕೋಲ್ಜೇನು ಗೂಡು
ದಂಧೆ - ಉದ್ಯೋಗ
ದಧಿ - ಮೊಸರು
ದರಖಾಸ್ತು - ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಲು ಸರಕಾರದವರು ಕೊಡುವ ಸಾಗುವಳಿಯಾಗದಿರುವ ಭೂಮಿ
ದಹಿಸು - ಸುಡು, ಉರಿಸು
ದಳ್ಳುರಿ - ತೀವ್ರವಾಗಿ ಉರಿ, ದೊಡ್ಡ ಉರಿ.
ದಾಯಿಗ - ದಾಯಾದಿ
ದಾರುಣ - ಭಯಾನಕ, ಕಠಿಣವಾದ
ದಿಗ್ವಿಜಯ - ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವುದು
ದಿಟ - ನಿಜ
ದ್ವಿಜ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ದೀನ್ - ಧರ್ಮ
ದೀವಟಿಗೆ - ದೊಂದಿ, ಪಂಜು
ದುರುಳ - ಕೆಟ್ಟವನು, ನೀಚ
ದುರ್ಲಭ - ಅಪರೂಪವಾದುದು, ಪಡೆಯಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದು
ದುಶ್ಶಕುನ - ಕೆಟ್ಟ ಸೂಚನೆ
ದೇಸಿ - ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಆಯಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಬಂದ ಆಚಾರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ದೊರೆ - ಸಮಾನ, ಅರಸು
ದ್ರವ್ಯ - ವಸ್ತು, ಪದಾರ್ಥ

ಧ

ಧಕ್ಕೆ - ಅಪಾಯ, ಹೊಡೆತ
ಧನುಶರಾಳಿ - ಬಿಲ್ಲು ಮತ್ತು ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹ

ನ

ನನ್ನಿ - ಸತ್ಯ
ನನೆಯಂಬು - ಪುಷ್ಪಬಾಣ
ನಯ - ನೀತಿ, ರೀತಿ
ನರ - ಅರ್ಜುನ, ಮನುಷ್ಯ
ನಭ - ಆಕಾಶ
ನರಪ್ರಾಣಿ - ಮನುಷ್ಯ ಜೀವಿ
ನವೋದನ - ಹೊಸ ಅನ್ನ
ನಾರಿಕೇಳ - ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ

[redacted]

ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರ - ಭೌತಿಕವಾದ ದೇಹ, ಕಳೇಬರ

ಪಾರ್ - ನಿರೀಕ್ಷಿಸು

ಪಾರ್ದು - ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ

ಪಾರಂಪರಿಕ - ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ

ಪಾಸುಂಪೊಕ್ಕುಂಪರೆದು - ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿ, (ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅಡ್ಡಕ್ಕೂ)

ಪಿಂಡ - ತೀರಿಹೋದ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವ ಅನ್ನದ ಉಂಡೆ.

ಪಿಂತಿರಿಸಿ - ಹಿಂದೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ

ಪಿರಿಯರುಂ - ಹಿರಿಯರೂ

ಪುದು (ಪುದುಪು) - ಹೊಂದಿಕೆ, ಸೇರುವಿಕೆ

ಪುದುವಲ್ಲಳ್ - ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವವಳಲ್ಲ

ಪೀಠಾಗ್ರ - ಸಿಂಹಾಸನದ ತುದಿ, ಮೇಲ್ಭಾಗ

ಪುಸಲಾಯಿಸು - ಸವಿಮಾತುಗಳಿಂದ ಮನ ಒಲಿಸು

ಪೂರಕ - ಧಾನ್ಯ ತುಂಬುವ ಚೀಲ

ಪೆಂಡಿರ್ - ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಹೆಂಡತಿಯರು

ಪೆಂಪು - ಕೀರ್ತಿ, ಹಿರಿಮೆ

ಪೆರತು - ಬೇರೆ

ಪೊದ್ದಲೀಯೆ - ಹೊಂದಲು ಬಿಡೆನು, ಪಡೆಯಲು ಬಿಡೆನು

ಪೊಡಮಡು - ನಮಸ್ಕರಿಸು

ಪೊಡೆವಟ್ಟು - ನಮಸ್ಕರಿಸಿ

ಪೊರಡು - ಹೊರಡು

ಪೊರೆ - ಸಂಬಂಧ, ರಕ್ಷಣೆ

ಪೋದವರನ್ - ಹೋದವರನ್ನು

ಪ್ರಳಯ - ನಾಶ

ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ - ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ತೋರಿಸುವುದು

ಪ್ರೇರಣೆ - ಮುನ್ನುಗ್ಗುವಂತೆ ಮಾಡುವಿಕೆ, ಪ್ರಚೋದನೆ

ಪೈತ್ರಕ - ಪಿತೃವಿಗೆ ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧ, ತಿಥಿ

ಫ

ಫರ್ಲಾಂಗ್ - ಅಳತೆಯ ಒಂದು ಮಾನ (201.164 ಮೀಟರ್)

ಬ

ಬಂಡು - ಜೇನು, ಮಧು

ಬಂಜೆ - ಬರಡು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯದವಳು

ಬಗೆ - ರೀತಿ, ಮನಸ್ಸು

ಬತೇರಿ - ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ತೋಪು ಇಡುವ ದಿನ್ನೆ

ಬಟ್ಟೆ - ದಾರಿ

ಬಟ್ಟೆಯಿನೆ - ದಾರಿಯಿಂದ

ಬರಂ - ವರೆಗೆ

ಬರವು - ಆಗಮನ, ಬರುವಿಕೆ

ಬಲ್ಗಂಬ - ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದ ಕಂಬ

ಬಲಿಯು - ಬೆಳೆಯು, ಭದ್ರವಾಗು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗು

ಬಸುರು - ಹೊಟ್ಟೆ

ಬಹಿಷ್ಕಾರ - ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಜಾತಿ, ದೇಶ, ಸಮಾಜ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಹೊರಹಾಕುವುದು, ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು.

ಬೞಿಯಟ್ಟು	- ದೂತನ ಮೂಲಕ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸು, ಕರೆ ಕಳುಹಿಸು
ಬೞಲಿಸು	- ಆಯಾಸಪಡಿಸು
ಬಾಡ	- ಗ್ರಾಮ, ಹಳ್ಳಿ
ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಯಿಂ	- ಹೊರಟುಹೋಗಿ
ಬಿಡದಿ	- ಅತಿಥಿಗಳ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆಂದು ತೆರವು ಮಾಡಿದ ಮನೆ, ಬಿಡಾರ
ಬಿತ್ತರ	- ವಿಸ್ತಾರ
ಬಿನ್ನಣ	- ವಯ್ಯಾರ, ನೈಪುಣ್ಯ
ಬಿಸವಂದ	- ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಸೋಜಿಗ, ಅಚ್ಚರಿ
ಬೆಡಗು	- ಸೌಂದರ್ಯ, ಸೊಬಗು
ಬೆದರು	- ಹೆದರು
ಬೆಲೆಯಾಳು(ಳ)	- ಸೇವಕ
ಬೆಸುಗೆ	- ಜೋಡಣೆ, ಒಂದಾಗುವಿಕೆ
ಬೆಳ್ಳ	- ದಡ್ಡ, ಪೆದ್ದ, ಏನೂ ಅರಿಯದವನು
ಬೇಡ್ಪುದು	- ಬೇಡುವುದು
ಬುರುಜು	- ಕೋಟೆಯ ಪ್ರಾಕಾರದ ಮೇಲೂ ಗೋಪುರದ ತುದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಟ್ಟುವ ವರ್ತುಲಾಕಾರದ ಕಟ್ಟಡ, ಗುಮ್ಮಟ
ಬೆಸನ	- ಕೆಲಸ, ಕಾರ್ಯ
ಬೆಸಗೊಂಡೊಡೆ	- ಕೇಳಿದಾಗ
ಬೆಸಸಲ್	- ಹೇಳಲು
ಬೆಸಸು	- ಹೇಳು
ಬೆನ್ನೀರ್	- ಬಿಸಿಯಾದ ನೀರು

ಭ

ಭಾಗ	- ರಾಜ್ಯಭಾಗ, ಭೂಬಾಗ
ಭಾರ್ಗವ	- ಪರಶುರಾಮ
ಭಿಕ್ಷು	- ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿ
ಭುವನ	- ಜಗತ್ತು, ಪ್ರಪಂಚ
ಭೂರಿನೇತ್ರ	- ಅನೇಕ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನು (ಇಂದ್ರ)

ಮ

ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧ	- ವಶೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವನು
ಮಂದಾಗ್ನಿ	- ಹೆಚ್ಚು ಉರಿಯಿಲ್ಲದ ಬೆಂಕಿ
ಮಂದಾಸನ	- ದೇವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಇಡುವ ಮರ ಅಥವಾ ಲೋಹದ ತಟ್ಟೆ
ಮಕುಟಧಾರಣ	- ಕಿರೀಟವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
ಮಗುೞ್ದುಂ	- ಪುನಃ
ಮಡಿವಂತ	- ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು, ಆಚಾರವಂತ
ಮದಿರೆ	- ಅಮಲೇರಿಸುವ ಪೇಯ, ಮದ್ಯ
ಮಧು	- ಜೇನು
ಮಧುಮೇಹ	- ಸಕ್ಕರೆ ಕಾಯಿಲೆ
ಮಥಿಸು	- ಕಡೆಯು
ಮನಂಗೊಳ್	- ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆ, ಆಕರ್ಷಿಸು
ಮನಕತ	- ಮನಸ್ತಾಪ
ಮನ್ನಣೆ	- ಗೌರವ
ಮನೆವಾರ್ತೆ	- ತನ್ನ ಸಂಸಾರ, ಮನೆಗೆಲಸ, ಮನೆಯ ಸುದ್ದಿ

ಮರುಗ - ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸುವಾಸನೆಯ ವನಸ್ಪತಿ, ಪುದೀನ

ಮಳೆಬಿಲ್ಲು - ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು

ಮಾಟಗಾರ - ಇಂದ್ರಜಾಲ ವಿದ್ಯೆ ಬಲ್ಲವ

ಮಾಣಿಕ್ಯ - ಕೆಂಪು ಹರಳು, ನವರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು

ಮಾನವೀಯ - ಮನುಷ್ಯತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿದ

ಮಾನಸರ್ - ಮನುಷ್ಯರು

ಮಾಮರ - ಮಾವಿನ ಮರ

ಮಾಯಾಜಾಲ - ಮೋಸದ ಬಲೆ

ಮಾರಣ ಹೋಮ - ಹಗೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಮಾಡುವ ಒಂದು ವಿಧಿ

ಮಿಕ - ಬೇಟೆಯ ಪ್ರಾಣಿ

ಮಿರುಗು - ಪ್ರಕಾಶಿಸು

ಮುಂತಿರಿಸು - ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು

ಮುಕುಳಿತ - ಮುಚ್ಚಿದ

ಮುಖಕಿಡೆ - ಬಾಯಿಗೆ ಎರೆಯಲು, ಮುಖಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಯಲು

ಮುಗುಳು - ಮೊಗ್ಗು

ಮುಗ್ಗಟ್ಟು - ತೊಂದರೆ, ಕೊರತೆ

ಮುಡಿವಾಳ - ಪರಿಮಳದ ಬೇರುಳ್ಳ ವನಸ್ಪತಿ, ಲಾವಂಚ

ಮುನ್ನಮೆ - ಮೊದಲೆ

ಮುನಿಸು - ಸಿಟ್ಟು, ಕೋಪ, ವೈರ

ಮುನ್ನಿನ - ಹಿಂದಿನ

ಮೂತಿ - ಮುಖ

ಮೂರ್ತ - ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಕಾರವುಳ್ಳ

ಮೂದಲಿಸು - ಹೀಯಾಳಿಸು

ಮೃಗರಾಜ ಕಿಶೋರ - ಸಿಂಹದ ಮರಿ

ಮೈಯಲಸಿದಂತೆ - ದೇಹಕ್ಕೆ ಆಲಸ್ಯವಾದಂತೆ

ಮೊರೆತ - ಅಬ್ಬರ, ದೊಡ್ಡಧ್ವನಿ, ಮೊಳಗು

ಮೋಹಿತ - ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವ

ಯ

ಯಾಂತ್ರಿಕ - ಏಕತಾನವಾದ

ಯುಷ್ಮತ್ - ನಿನ್ನ

ರ

ರವ - ಶಬ್ದ, ಧ್ವನಿ

ರಸವಶನಾಗು - ಮೈಮರೆಯು

ರಸೆ - ಭೂಮಿ

ರಹದಾರಿ - ಪರವಾನಿಗೆ, ಅನುಮತಿ ಪತ್ರ

ರಾಜತೆ - ದೊರೆತನ, ಪ್ರಭುತ್ವ

ರುದ್ರಭೂಮಿ - ಶಿವನ ತಾಣ, ಸ್ಮಶಾನ, ಶ್ಮಶಾನ

ರೂವಾರಿ - ಶಿಲ್ಪಿ

ರೂಢಿ - ಭೂಮಿ, ನೆಲ, ಸಂಪ್ರದಾಯ

ರೇಗಾಡು - ಸಿಟ್ಟುಗೊಳ್ಳು

ರೋದನ - ಪ್ರಲಾಪ, ಅಳು

ಲ

ಲಲಾಟ - ಹಣೆ

ಲಾಂಛನ - ಗುರುತು, ಚಿಹ್ನೆ

ಲೋಕತ್ರಯ - ಮೂರುಲೋಕ (ಸ್ವರ್ಗ, ಮರ್ತ್ಯ, ಪಾತಾಳ)

ವ

ವಂದಿ - ಹೊಗಳು ಭಟ

ವಕಾಲತ್ತು - ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಪರವಾಗಿ ವಾದಿಸುವವನು, ಪಕ್ಷ ವಹಿಸುವಿಕೆ

ವಟಗುಟ್ಟು - ಗುಣುಗುಡು

ವದನ - ಮುಖ, ಬಾಯಿ

ವದನಾರವಿಂದ - ಮುಖವೆಂಬ ತಾವರೆ

[redacted]

ಸಿಂಗಿ - ವಿಷಜಂತು, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಘೋರವಾದ ವಿಷ
ಸಿಂಚಿಸು - ಚಿಮುಕಿಸು
ಸಿಡಿಲ್ - ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗು, ಕನಲು
ಸಿಡಿಲ್ದು - ಕನಲಿ, ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ
ಸಿಂಧುತನೂಜ - ನದಿಯ ಮಗ, ಗಂಗೆಯ ಮಗ (ಭೀಷ್ಮ)
ಸಿಗ್ಗು - ನಾಚಿಕೆ
ಸೀಗುರಿ - ಚಾಮರ
ಸೀಮಿತ - ಮಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ
ಸುಜನತೆ - ಸದ್ಗುಣ, ಸೌಜನ್ಯ
ಸುರನದಿ - ದೇವನದಿ, ಗಂಗೆ
ಸುರನದಿಯ ಜನಕ - ಗಂಗೆಯ ತಂದೆ (ವಿಷ್ಣು)
ಸುರೆ - ಮದ್ಯ, ಕಳ್ಳು
ಸುಸ್ತಿ - ಚಕ್ರಬಡ್ಡಿ
ಸೂತ್ರ - ನಿಯಮ, ನಿಬಂಧನೆ, ನೂಲು, ಹಗ್ಗ
ಸೂಸು - ಚಿಮುಕಿಸು, ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸು, ಚೆಲ್ಲು, ಎರಚು
ಸೆಳೆಯು - ಎಳೆಯು
ಸೇದೆ - ಆಯಾಸ, ದಣಿವು
ಸೇಸೆ - ಮಂಗಳಾಕ್ಷತೆ, ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ
ಸೈಪು - ಪುಣ್ಯ
ಸೈರಣೆ - ಸಹನೆ
ಸೊದೆ - ಅಮೃತ, ಸುಧಾ
ಸೋಗಿಲು - ಮಡಿಲು
ಸೌಸವ - ಪರಿಮಳ, ಕಂಪು, ಸುವಾಸನೆ
ಸ್ವಚ್ಛಂದ - ಕಟ್ಟುಪಾಡಿಲ್ಲದ
ಸ್ವಾದುಫಲ - ರುಚಿಯಾದ ಹಣ್ಣು
ಸ್ನಿಗ್ಧ - ಮೃದುವಾದುದು, ಕೋಮಲವಾದುದು

ಹ

ಹಂತಿ - ಸಾಲು, ಶ್ರೇಣಿ
ಹಂದರ - ಚಪ್ಪರ
ಹನನ - ಕೊಲೆ, ವಧೆ, ನಾಶ
ಹರಗು - ಹರಡು
ಹರದ - ವ್ಯಾಪಾರಿ
ಹರದಾರಿ - ಮೂರು ಮೈಲುಗಳ ದೂರದ ಅಳತೆ
ಹರಿ - ಕೃಷ್ಣ
ಹರಿಣ - ಜಿಂಕೆ
ಹಲಧರ - ನೇಗಿಲನ್ನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಹಿಡಿದವನು (ಬಲರಾಮ)
ಹಾಲಾಹಲ - ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ವಿಷ, ಸಮುದ್ರ ಮಥನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾದ ಮಹಾವಿಷ
ಹಾಯ್ಕು - ಹಾಕು
ಹಿಂಜು - ಜಾಳಾಗು
ಹೀನಾಯ - ಕೀಳಾದ, ಅವಮರ್ಯಾದೆಗೊಳಗಾದ, ಅವಮಾನಿತನಾದ
ಹುಸಿ - ಸುಳ್ಳು
ಹೂಂಕರಣ - ಹೂಂ ಎಂಬ ಧ್ವನಿ, ಅಬ್ಬರ
ಹೋರು - ಜಗಳಮಾಡು

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ

ಭಾಗ IV ಕ

ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

51ಕ. ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು – ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳು ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪೌರನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

(ಕ) ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು, ಅದರ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜವನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು;

(ಖ) ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾದ ಉದಾತ್ತ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸುವುದು.

(ಗ) ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯನ್ನು, ಏಕತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಖಂಡತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು.

(ಘ) ದೇಶವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಕರೆ ಬಂದಾಗ ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು.

(ಙ) ಧಾರ್ಮಿಕ, ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಥವಾ ಜಾತಿ ಪಂಗಡಗಳ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿಂದ ಅತೀತವಾಗಿ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಭ್ರಾತೃತ್ವದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕುಂದುಂಟುಮಾಡುವ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದು.

(ಚ) ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕಾಪಾಡುವುದು.

(ಛ) ಅರಣ್ಯಗಳು, ಸರೋವರಗಳು, ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕಂಪ ತೋರಿಸುವುದು.

(ಜ) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಮಾನವೀಯತೆ, ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.

(ಝ) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೊತ್ತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು.

(ಞ) ರಾಷ್ಟ್ರವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಿಯ ಔನ್ನತ್ಯಕ್ಕೆ ತಲುಪಲು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುವುದು.

(ಟ) ಆರರಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ನಡುವಿನ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೋ, ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೋ ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಹೆತ್ತವರೋ ರಕ್ಷಕರೋ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಿರುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು.